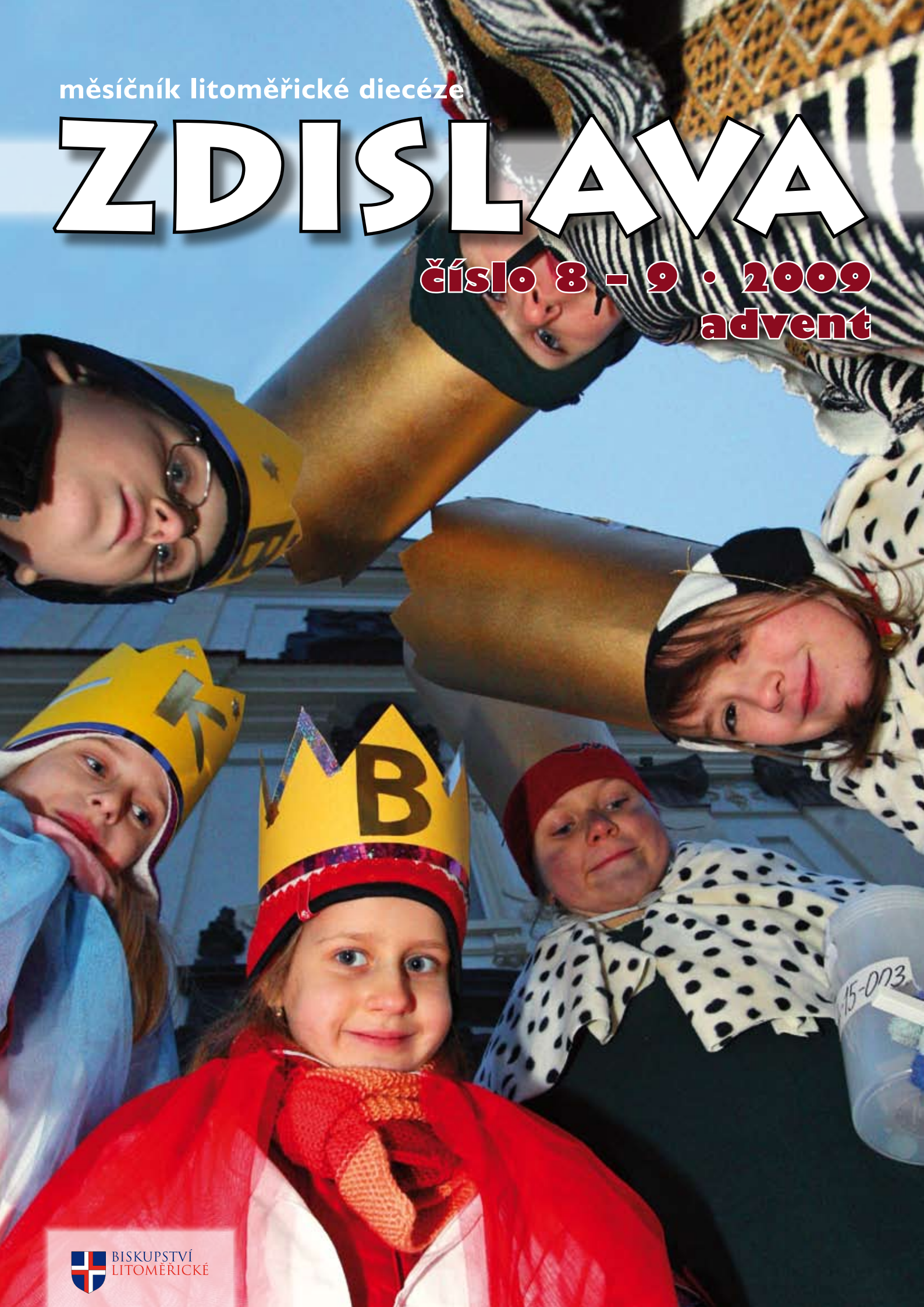

měsíčník litoměřické diecéze

ZDISLAVA

číslo 8 - 9 • 2009
advent

BISKUPSTVÍ
LITOMĚŘICKÉ

„V městě Davidově se vám dnes
narodil Spasitel – to je Kristus Pán“
(Lk 2,11).

Papež Benedikt XVI. řekl:
„Pouze bdělé srdce může mít odvahu vydat se
hledat Boha jako dítě položené ve stáji.“

Do vánočních svátků i do nového roku 2010 Vám
jménem biskupa Jana Baxanta, emeritního biskupa
Josefa Koukla, jménem svým i všech zaměstnanců
a pomocníků Biskupství litoměřického přeji a vy-
prošuji radostný a bdělý pohled dopředu. Tam se
setkáváme s Ježíšem, vtěleným Slovem, tam se
rodí z Boží vůle a milosti stále znovu něco nového
a krásného, tam je naše naděje a budoucnost.

**Sláva na výsostech Bohu
a nám – lidem dobré vůle – pokoj na této
požehnané zemi litoměřické diecéze!**

P. Stanislav Příbýl, generální vikář

OBSAH

Úvodník

Úvodní slovo P. Jiřího Hladíka **3**

Rozhovor

s generálním vikářem P. Stanislavem Příbylem **4**

Charita

Tříkrálová sbírka 2010 **10**
Zamyšlení o Tříkrálové sbírce **10**
Komu jste svým darem pomohli? **11**
Účet Tříkrálové sbírky **11**
Otázka pro Adélu Trochtovou **12**
Charita radí dlužníkům **13**

Spiritualita

Starozákonní mudrc
– snoubenec paní Moudrosti **14**
Vyznání víry – Věřím v jednoho Boha,
Otce všemohoucího **15**

Osobnosti

P. Hugo Vaníček – věrný Čech,
poctivý kněz a statečný voják **16**

Zprávy z diecéze

Výstava Umění české reformace **18**
Výstava Česká Bible v průběhu staletí **20**
Otázka pro P. Miroslava Šimáčka **22**
Výstava betlémě **23**

Liturgická hudba

Musica sacra **24**
Chrámový sbor Litoměřice **26**

Zprávy z diecéze

Krátké zprávy z diecéze **28**

Pozvánky

Alianční týden modliteb **30**
Vzpomínka – před padesáti lety
zemřel P. Franz Sitte **30**

*Fotografie bez uvedení autora
– Jana Michálková a Miroslav Zelenka*

Fotografie na titulní straně časopisu: Karel Pech

ZDISLAVA

měsíčník litoměřické diecéze
Advent 2009 • 14. ročník • 8. – 9. číslo • 40 Kč

Úvodní slovo

V těchto dnech jsme prožívali advent - příchod. Bylo krásné, že Svätý otec při prvních nešporách před první adventní nedělí řekl, že advent je dobou spásy. Advent jako takový nejsou jen čtyři neděle před vánočními svátky, to by bylo příliš jednoduché. Advent je prakticky celý náš život – je to příprava, čekání na setkání se Spasitelem. Život a dějiny jsou cestou do Božího království, které již je, a přitom ještě není v plnosti. Boží království nastalo tím, že se Kristus narodil, ale ještě není, protože není v té plnosti, jak bude na konci času. Je to cesta dějinami – církve i každého jednotlivce. Advent vrcholí Vánoce, kdy si připomínáme, že se Kristus narodil, přišel mezi nás.

Doba vánoční je pro nás spojena také s novým rokem. Vstup do nového roku je vždycky - ať chceme, či nechceme - pro nás spojen s rekapitulací. Zamýšlíme se nad tím, co bylo, jaký byl minulý rok. Když nám rok přibývá, rekapitulujeme celý život, a zase na druhou stranu se díváme do budoucnosti, s nadějí a někdy s obavami, co další rok přinese.

Vánoční doba, která do okruhu nového roku zapadá, nám to jasně říká: připomínáme si v dějinách, v čase, že se narodil Ježíš Kristus. „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. Spatřili jsme jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“ (Jan 1,14). To je to podstatné. To, že Boží syn se zrodil v čase, přestože Bůh je nad časem. Čas je pro nás, ne pro Boha – pro něj je jeden den jako tisíc a tisíc dnů jako jeden. My v čase žijeme a máme jej dobře prožívat. Život utíká, všechno plyne, vše se mění – to už říká antický filosof: „Dvackrát nevstoupíš do jedné řeky.“ (Hérakleitos z Efesu) Ale na křesťanovi je, aby dokázal čas dobře prožít. To je to nejdůležitější předsevzetí.

Lidé si na přelomu roku dávají různá předsevzetí – například: zhubnu, naučím se anglicky, budu dělat to či ono... Nejlepší předsevzetí je ovšem žít svůj život s Bohem. To je to nejkrásnější, co může být. Potom se také člověk dívá do budoucnosti s důvěrou a nadějí. Jdeme s Kristem, který se nám narodil a my mu děkujeme, že přijal lidství, že přišel a narodil se v čase, a tudíž i my s ním máme vykupovat ten čas, který nám byl dán. A to je to podstatné a to je naše naděje. Naděje je očekávání budoucího dobra. Největší dobro je On – Boží láska, která přišla mezi nás, a my se s ním máme setkat. Jak ve svém životě, tak jednou na věčnosti, v plnosti Božího království.

P. Jiří Hladík, OCr

*dómský farář a kanovník Katedrální kapituly sv. Štěpána
v Litoměřicích, kancléř biskupské kurie*

V pokojné jistotě Boží blízkosti se dá vykonat mnoho velkých věcí

Generální vikář P. Stanislav Příbyl, CSsR

Hned po biskupovi jste druhým mužem diecéze. Máte za sebou rok práce v novém úřadu. Mohl byste uplynulý rok zhodnotit?

Rok to byl dobrodružný. Oficiálně jsem generálním vikářem od 1. ledna, ale do Litoměřic jsem se přišel 5. ledna podívat a 7. ledna jsem doopravdy nastoupil. Rozhodování i změna byly velmi rychlé - že budu opravdu generálním vikářem, bylo jisté až na Štědrý den v noci. Předtím jsem byl farářem na Svaté Hoře, což je dost velký provoz, kde je přibližně třicet msí za týden a chodí tam tisíce lidí, dále jsem byl prezidentem Arcidiecézní charity Praha, členem kněžské rady pražské arcidiecéze a stále jsem ještě provinciálem redemptoristů. Být provinciálem a generálním vikářem současně - to není sbírání funkcí, to byla podmínka mých představených v Římě, aby mně vůbec dovolili sem přijít a zastávat tuto funkci. Takže vyvázat se během vánočních svátků z těchto věcí a předat je bylo dobrodružné, nicméně mám pocit, že to proběhlo v klidu.

Pan biskup Baxant oznámil mé jmenování 26. prosince 2008, na sv. Štěpána, při pouti v katedrále. Že má se mnou takový úmysl, jsem ale věděl už od 4. října, kdy mi volal asi tak pět minut po svém jmenování, čili měl asi víceméně velmi rychle jasno. Pamatuji si, že jsem mu řekl, že to je nereálné, on však odpověděl, že jeho jmenování bylo taky v podstatě zázrakem. Nikdy jsem nesnil o tom být generálním vikářem, také proto, že jsem vykonával mnoho věcí a byl zaměstnán na mnoha místech. Během předávání a stěhování, a vlastně ani později nebyl čas ani na nějakou

*Dlouholetý svatohorský farář,
nynější generální vikář
litoměřické diecéze, provinciál
Pražské provincie redemptoristů,
nadšený hudebník.*

*To jsou jen některé aspekty
osobnosti P. Stanislava Příbyla,
CSsR, s nímž jsme pro vás
připravili tento rozhovor.*

sebelítost. Když se člověk stěhuje, asi mu je ouvej, protože tam, kde žil, nechává kus svého srdce. U mě na to vůbec nebyl čas. Jsem rád, že to tak bylo. Je tu ale i druhá strana mince. Všechno bylo tak rychlé, že jsem se do té funkce tak nějak postupně probouzel... Bylo to dobrodružné, ale bylo to v mém stylu. Jsem rád, když se s ničím nedělají příliš velké okolky, ale jde se hned na věc. Pamatuji si, že jsem se stejně rychle rozhodl, že bych chtěl být knězem, a přesto nemám pocit, že bych se minul povoláním.

5. ledna 2009 jsem byl tedy zde, v této budově, ve které dnes sedíme - na kurii - poprvé, a pan biskup mě představil všem zaměstnancům, byl tu s námi taky P. Havelka a ukázal mi, kde mám kancelář, a tak... Nastoupil jsem bez jakékoliv předchozí vědomosti o diecézi. V době, kdy jsem čekal, jestli budu nebo nebudu jmenován, což byly pro mě docela obtížné dny, mezi tím 4. říjnem a 24. prosincem, tak jsem po večerech studoval internetové stránky diecéze a učil se, kde je co, jaké město, abych toho co nejvíce věděl, protože mě samozřejmě zajímalo, do čeho bych měl jít. Nicméně jsem neměl žádnou předchozí vědomost o realitě v diecézi, což, myslím, bylo dobře. Protože když člověk přijde a už je buď informován, nebo dezinformován dopředu, tak je ovlivněn různými předsudky a „dobrymi radami“. Já jsem tu víceméně nikoho neznal, nic jsem neznal a tím pádem jsem do toho vstoupil skutečně s čistým štítem a to považuji za velkou výhodu.

Litoměřická diecéze je považována za takovou na jednu stranu tajemnou, na druhou stranu za strašně zuboženou a komplikovanou diecézi... Není to pravda, je to diecéze jako každá jiná, Boží pole, žádný nedobytný kamenolom.

Rád bych řekl, že za ten rok nebylo nic, co by mě nějak výrazně překvapilo nebo co bych chápal jako neřešitelný problém, nebo že bych byl naprosto bezradný. Prostě člověk se v tom orientuje selským rozumem. Takže tímto bych rád odmytologizoval litoměřickou diecézi. Je to diecéze jako každá jiná, se svými radostmi i starostmi, i když má svá prvenství a svá poslední místa ve statistikách. Samozřejmě že se ptám a radím, nejsem tu přece sám za sebe, ale jako první pomocník a spolupracovník pana biskupa. Chci jen říci, že neplatí - jak se mělo za to - že jsou v diecézi nějaké zvlášť nepřekonatelné problémy. S pomocí Boží se dá uskutečnit všechno to, co je jeho vůlí.

Vypadá to, že o co víc byl Váš nástup na post generálního vikáře dobrodružnější, o to klidněji pak celý rok plynul...

Nikdy jsem pochopitelně nebyl ženatý, takže nemohu soudit, jak svou situaci prožívají novomanželé, ale je to asi jako rok po svatbě, kdy se to všechno zajišťuje a člověk se sžívá sám se sebou a s novou realitou... Chci říci, že se na každý den těším, všechno je nové a samozřejmě někdy jsou překvapení... Život také někdy připravuje skotské střiky, jak se říká: chvílku je horko, chvílku zima. To ale patří k věci. Baví mě to, čím jsem, a obtíže mě neodrazují, ale spíše vedou ke kreativě. Každý den je to dobrodružství. To ale bylo v mém životě vždycky, protože církev je živý organismus a žít v církvi obecně je dobrodružné v tom nejlepší slova smyslu.

Loni jsem byla přesvědčena o tom, že jste nejmladším generálním vikářem v republice. Je to tak?

Nevím... nemohu to potvrdit, ani vyvrátit. Mám nyní velmi mladé kolegy v Olomouci a v Ostravě. Opravdu nevím, ale i kdyby - byl jsem vždycky všude nejmladší, jsem tedy zvyklý.

Generální vikář je jakýmsi manažerem diecéze, tak si to alespoň já představuji. Musíte být velmi schopný... Co tato funkce obnáší?

Biskup je v diecézi suverénem. To znamená, že má podle církevního práva moc zákonodárnou, výkonnou i soudní. Může - a někdy i musí - tvořit určité zákony, uvádět je v život, může sankcionovat, což neznamená, že by snad jen trestal, ale že také odměňuje, a má i moc soudní. Každá diecéze má mít svůj soud a to, že Litoměřice ještě soudní tribunál nemají, je provizorium. Děláme ale všechno pro to, aby soud co nejdříve vznikl. Také proto například nedávno odešel P. Martin Davídek studovat do Říma kanonické právo. Biskup je tedy vlastně takový monarcha z hlediska způsobu užívání nástrojů řízení. Má ale povinnost mít ge-

nerálního vikáře, tedy člověka, který ho generálně neboli všeobecně zastupuje. Vikář není ten, kterému se vyká, jak se někdy žertuje, ale ten, který zastupuje. A generální protože obecně, ve všem. V čem konkrétně, to určuje biskup. V dějinách litoměřické diecéze se také stávalo, že někteří z biskupů vůbec nevkořčili na území diecéze a všechno řídili jen generální vikáři - a mimochodem velmi dobře. Generální vikář tedy dělá to, co si biskup nevyhradí. Jsou různé pozice generálních vikářů. Někteří dělají v podstatě všechno, jiní naopak nemohou téměř nic. U nás je takový zlatý střed. Pan biskup si vyhradil v podstatě kněžské záležitosti. Věnuje se tedy jednání s kněžími, tvoří vize do budoucna a další ve smyslu svého hesla „Ať vidím!“ a na mně zbývá to ostatní, většinou věci, které se týkají každodenního chodu diecéze. Je to pestrá paleta nejrůznějších

Korunovace 2008 na Svaté Hoře

činností spíše administrativního charakteru, ale i krásná setkání se zajímavými a vzácnými lidmi. Navíc je naše diecéze krásná - příroda, památky i lidé, takže jsem tu opravdu rád.

Jste bývalým seminaristou rektora Jana Baxanta. Na své učitele a představené vzpomínáme buď rádi, nebo na ně raději zapomeneme. Pokud jste jeho nabídku přijal, musel jste na něj mít jako na učitele dobré vzpomínky. Jaký je to šéf?

V první řadě musel nejspíš mít on dobré vzpomínky na mě, když mě oslovil. Já na něj mám samozřejmě ty nejlepší vzpomínky a někdy se až musím brzdit, abych ho všude nekanonizoval. Pro mě vždycky byl a je vzorem kněze a nyní i vzorem biskupa. Má to ale i svá úskalí - se „svatý-

mi“ se někdy nežíje snadno, protože jsou výčitkou našemu vlastnímu nedokonalému způsobu života. Pan biskup je dobrý člověk se vším všudy, je jasné, že lepšího biskupa jsme si nemohli přát. Někdy je ale náš vztah také složitější, jak už to na světě chodí. Je to prostě interakce mezi lidmi. Náš vnitřní rytmus je u každého pochopitelně jiný. On má jinou povahu než já, ale rád si jeho způsoby osvojuji. Být blízko něho je pro mě velká škola. Na jeho jednání vidím, že je třeba k věcem přistupovat obezřetněji a pomaleji, avšak s jistotou, že půjdou dopředu. Všechna jeho rozhodnutí jsou kryta modlitbou jako bankovky zlatem, což je pro mě rovněž velkou výzvou a podnětem pro duchovní růst. Auto zkrátka musí mít brzdy i motor – my s panem biskupem dohromady tak nějak brzdíme motorem. Mám-li to shrnout a odpovědět na Vaši otázku stručně a jasně, pak říkám: Je to nejlepší šéf, jakého jsem si mohl přát, vynikající šéf, který dává důvěru, až mě to někdy zahanbuje.

Co prožívá Pražák, který je na Svaté Hoře u Příbrami obklopen stovkami věřících a pak začne objíždět severočeské farnosti?

Kromě toho, že jsem se narodil v Praze a působil na Svaté Hoře, jsem taky redemptorista. Naše kongregace měla před válkou tři sta členů a dnes nás je osmnáct. Čili jsem úplně ve stejné situaci, jako je naše diecéze. Mentalita slavné minulosti a skromné současnosti je mi velmi blízká. Vůbec nemám pocit, že bych přišel do cizího – a situaci chápu. Když jezdím na různá setkání redemptoristů a setkávám se s Poláky, kterých je pět set, s Vietnamci, kterých je tři sta, nebo třeba Jihoameričany, kterých je přes tisíc, tak mohu snadno a rychle propadnout mindráku. Moji rádoví představení mi ale často říkají, abych si z toho nic nedělal, že to přece není moje vina, že nás není tolik. Byly tu dvě totality, nesměli jsme přijímat nová povolání a v době, kdy to prasklo, tak vlastně těm lidem, kteří to chtěli a měli obnovit, bylo pětadesát let. To je věk, kdy se člověk spíš už chystá na odpočinek, než aby něco nového začal.

Stejná situace je v naší diecézi. Všichni se vždycky snažili – a jakoby to nešlo. Každý pan farář mi říká, kolik tady bylo lidí a kolik jich je dnes – a často je smutný. Samozřejmě že počty klesají, ale ty klesají všude, i na zbožné Moravě, i v katolickém Polsku. Já bych nevěšel hlavu. My jsme tady pro tuto dobu a pracujeme s tím materiálem, který máme k dispozici. To je taková věta, kterou si s panem biskupem často říkáme. Tři lidi v kostelíčku mají stejně velkou hodnotu jako pět set lidí. Samozřejmě z lidského hlediska jde v takovýto podmínkách dělat méně, samozřejmě to může někoho nudit, ale je to opravdu stejná hodnota, protože křesťanství je kvasem a světlem. Když svítí dvacítková žárovka anebo reflektor, který má pět set wattů, je sice světlo různě intenzivní, ale je to světlo. Už není tma. Už je alespoň nějaká orientace. Nevidím tedy naši současnost a budoucnost nijak tragicky. Naopak si myslím, že ostatní diecéze, které žijí ještě v bývalé slávě, podařilo se jim ji udržet z těch či oněch důvodů, tak dřív nebo později dojdou do této naší situace. Je to prostě nový model křesťanství v Evropě, která je multikulturní a čím dál snadněji opouští své křesťanské kořeny. S trochou žertu o naší diecézi můžeme říci, že přece nejsme poslední, ale první! Máme malé skupinky lidí, malá, ale živá křesťanská

společenství. Je potřeba tato společenství konsolidovat a oživit a nedívat se pořád někam na Moravu nebo do Itálie nebo do Polska nebo na Slovensko – a plakat... My jsme teď a tady – poslání Bohem!

Mám rád tento žalm: „*Hospodine, mé srdce se nevypíná, nevyvyšují se mé oči, neženu se za velikými věcmi pro mne nedostižnými. Spíše jsem utišil a uklidnil svou duši jako dítě na matčině klíně; jako dítě, tak je má duše ve mně*“ (Žl 131). To si myslím, že by mělo být takové naše motto. Prostě nebudeme tady mít tisícové davy, ale to neznamena, že jsme k ničemu. Naopak! Naše svědectví a náš život má velkou hodnotu.

Ale kněží jsou chlapi a chlapi jsou stvoření k akci. Je tedy pochopitelné, že když mají tam ve svém obvodu všehovšudy padesát lidí, tak se věnují nějakým dalším iniciativám, činnostem, které by jim pomohly nějak se realizovat. Je to přirozené a dává to zabavení a vůni jejich povolání. Nese to s sebou ale také velké nebezpečí, že se kněz například stane vášnivým opravářem, nebo že ze své farnosti začne ujíždět, nebo že nějak vyhoří a bude jen tak rezignovaně vegetovat. To jsou skutečnosti, kterých je třeba se vyvarovat. Lékem na to je intenzivní duchovní život, ale také snaha o to, aby byla k dispozici kněžská parta – prostě takové to stavovské: stát při sobě. Že když mám potíž, nepůjdu se vyplatat k nějakému farníkovi, ale půjdu za kolegou. Když mám nějakou starost nebo obtíž, budu to řešit s kolegou. To bylo vždycky – kněží se scházeli, navzájem se vyzpovídali, popovídali si o svých starostech, ale také si zahráli mariáš nebo taroky a zlikvidovali při tom nějakou tu lahvinku. Myslím, že jestli nás, kněze, něco zničí, tak to je roztržštěnost a samota. Že budeme nekompatibilní, že nebudeme spolu schopni komunikovat a žít.

Na kněze jsou dnes rovněž kladeny velké nároky profesionální – mají být duchovními osobnostmi, vyrovanými lidmi, trochu lékaři, učiteli a psychology, mají být i stát-

Diego Causero, apoštolský nuncius, a generální vikář P. Stanislav Příbyl, CSsR

ními úředníky, protože jsou placeni státem. Vyžaduje se od nich mnoho administrativy. Tu jsme si my, na biskupství, nevymysleli, je dána poměry, v nichž žijeme. Kdybychom žili někde v Antarktidě mezi tučňáky, asi nebude potřeba dělat tolik výkazů, čili i k tomu je potřeba přistupovat jako k práci, za níž jsme placeni. Stejně tak jako někde káží a jako sloužím mši, tak musím dělat nějaké výkazy, razítkovat něco a jezdit po úřadech, případně lézt po lešení. Patří to prostě k věci.

Po knězi se chce všeobecná činnost – být šikovný na všechno, dá se říci... a to je někdy velmi náročné, neboť to svádí k prostřednosti. A to, že je někdy té vlastní pastorační práce málo, dohání nás, kněze, do druhého extrému – k nějaké takové podivuhodné, prazvláštní specializaci. To ale není ideál, je potřeba být a zůstat harmonickou osobností. Sv. Pavel přece říká: „*Pro všechny jsem se stal vším, abych stůj co stůj zachránil alespoň některé!*“

Každý z nás by měl mít šmrnc, nějakou vůni, být někam zaměřen a nasměrován, ale je potřeba, abychom byli schopni dělat všechno, co se od nás požaduje, alespoň v provozní kvalitě. Abychom nebyli tak mimořádní, že s námi nepůjde žít a komunikovat. To je jedna z bolestí a rizik malých počtů.

Jaká je parta kněží v naší diecézi?

V podstatě velmi dobrá. Se změnou v obsazení vedení diecéze se přirozeně mění i mnoho zažitých postupů, což je ne vždy přijímáno s velkým nadšením. Pokud se tyto skutečnosti oznámí například při kněžském dnu, nastane rozpačité mlčení. Proto preferuji jednání mezi čtyřma očima, mnohé se na velkém fóru nedá vysvětlit. Nezavádíme samoučelné novoty, chceme jen mít elementární a většinou i zákony nařízený pořádek ve věcech, za něž zodpovídáme, protože je potřeba dát císařovo císaři. I když je to nepřijemné, je to spravedlivé. A je to i tvůrčí, protože i Bůh, když tvořil svět, dělal vlastně jakousi administrativu, dával svět do souvislosti a měnil chaos v řád. Toto všechno jde dělat s úsměvem, i když je to náročné. Je potřeba vyžadovat, ale s láskou. Záhy se nepřijemný pocit z novot vytratí a zůstane pocit jistoty. Zjistil jsem, že je potřeba mnoho vysvětlovat, hodně trpělivě a nemít přítom toho druhého za hlupáka, jestliže to nepochopí napoprvé. Pokud se něco nepovede hned, není v tom zlá vůle. A takovým rozhovorem a vysvětlováním se odstraňují předsudky a navazují i přátelství. Jsme všichni na jedné lodi, nikdo není muž přes palubu. Bylo vidět, že ti, co chtěli být na jedné lodi, se brzy dali dohromady a s mnohými jsme výborní přátelé. Moje zkušenost po roce tedy zní: Je potřeba dělat si přátele, odstraňovat předsudky a brát vážně druhého, i když jeho důvody mohou ze začátku vypadattrapodivně.

Nedali Vám někdy, vzhledem k Vašemu mládí, Vaši starší kolegové najevo: Co ten nám tady bude povídat?

Já jsem neopocítoval, protože jsem byl svého času nejmladším provinciálem na světě. Na generální kapitule v roce 2003 v Římě mi žertem říkali „Bambino di Praga“. Bylo mi tehdy třicet let. Jsem zvyklý, že mám nějakou zodpovědnost za lidi, kterým je o čtyřicet, padesát let víc. Možná že si to myslí, i řeknou, ale já už na to prostě nereaguju.

Jsem ke starším kněžím vždy uctivý. Například s tykáním jsem velmi opatrný, v životě bych si netroufl začít někomu staršímu sám od sebe tykat. Tady mi začalo mnoho starších kněží hned tykat, já jim ale důsledně vykám, dokud o tykání sami nepožádají, což se už párkrát stalo. Mládí tedy vyrovnavám takovou nějakou úctou, která je pro mne přirozená. Je to můj vnitřní pocit.

A teď z jiného soudku. Míváte jednání o koncepci památkové péče v litoměřické diecézi. Jaká by měla být?

Především je potřeba, aby byla koordinovaná. My se trochu chováme, jako když se potápí loď, a my z korábu, ve kterém je metrová díra, vyléváme vodu hrnečkem na kafe a ještě se tou vodou navzájem poléváme. První věc, kterou si musíme uvědomit, je, že nezachráníme všechny památky v celé diecézi. Že bude ještě hodně kostelů, které bohužel spadnou. To je prostě nutné zlo, protože vnitřní dluh na památkách je téměř tři miliardy korun a s tím se prostě nedá nic dělat. Je třeba vzít rozum do hrsti. Z pastoračního hlediska je potřeba se jaksí odpoutat od toho dojetí nebo soucitu s těmi kostely a dalšími objekty a důsledně se věnovat především lidem, a potažmo těm stavbám, které pro službu lidem potřebujeme.

Je potřeba tu koncepci nějak nastavit. Kategorizovat stavby. Některé jsou krásné, a protože jsou výjimečně krásné, tak se budeme o ně sice starat, ale až v druhé řadě. Některé jsou třeba ne tak krásné, ale velmi je potřebujeme, bez nich by to ve farnosti nešlo – o ty se tedy budeme starat v první řadě. Ale pak jsou takové, na které nemáme síly, u nich musíme najít sílu, abychom dokázali přihlížet jejich zkáze. Když se balón řítí k zemi, musí se vyhazovat zátěž. Zátěž památek je obrovská a není to naší vinou. Žádný kněz, nikdo, kdo pracuje v církvi, si nemůže klást za vinu, že nějakou památku nezachránil, protože neměl síly ji dát do pořádku. Jsou sice i zaviněné skutečnosti, můžeme památku poškodit, můžeme ji prodat, darovat, můžeme bránit tomu, aby ji opravoval někdo jiný – to jsou třeba potom i provinění, ale nemůžeme si klást za vinu, že někomu například spadla střecha. Není to naše vina. Konkrétně je to vina minulosti a je to vina státu. V minulosti nám byl sebrán majetek a byly nám ponechány jenom kostely. Tento majetek nám nebyl po šedesát let vrácen, je devastován, nikdo nám ho vrátit nechce a stát tento deficit nahrazuje velmi mizivým způsobem. Jsou to promile toho, co bychom potřebovali, a ty nestačí ani na sanování havarijního stavu. Je potřeba tedy zachraňovat především to, co nezbytně potřebujeme. Zní to velmi tvrdě, ale jinak budeme rozervaní a nic s tím neuděláme. Tak jako je nás málo a nemůžeme zachraňovat miliony lidí, ale za každé setkání s člověkem zaplať Pán Bůh, tak i za každou dílčí opravu Bohu díky. Nemůžeme mít ambici opravit a udržovat všechno. Žádný podnik na světě by si nemohl dovolit takovouhle zátěž. Je to vlastně zázrak, že to je tak, jak to je.

S výhledem do budoucna si tedy musíme jasně říci, co budeme a co nebudeme potřebovat. Druhou věcí je nehodit památky, církevní objekty, přes palubu takovým způsobem, že bychom je vyloženě odsoudili k smrti. Nejsme kati. Je však potřeba hledat cesty, jak je dát, řekněme, k adopci. Hledáme organizace, které by byly ochotny se o ně postarat. Na prvním místě to jsou obce. Často je kostel či kaple v obci

jiným monumentem, který za něco stojí. Obce si i rády o ně samy řeknou. Pak to mohou být občanská sdružení. Trochu problém je, že občanská sdružení mají často naivní pohled na věc a myslí si, že budou bičem na pana faráře, aby to nakonec udělal on sám. Takto by to ale nešlo. S právy je potřeba přijmout i zodpovědnost. Ve výjimečných

Ve chvílích volna - Pravčická brána

případech jsme ochotni předat kostel či kapli i do soukromých rukou. V diecézi vidím zatím dva případy tohoto řešení – v jednom je kostel součástí areálu zámku, který je v soukromých rukou, a ve druhém je součástí kláštera, který je v soukromých rukou a bude z něj domov duchodců. V obou těchto případech je do těchto kostelů zajištěn přístup a v jednom případě by kostel jinak spadl. Vše je v jedné věci a o jaká jde místa, zatím nebudu specifikovat.

Jak se díváte na snahy vybudovat v naší diecézi zcela nové kostely, když tu teď mluvíme o tom, že peníze na opravu a údržbu církevních objektů nejsou?

Onen nový kostel, jehož základní kámen požehnal při své návštěvě papež Benedikt XVI., má stát v obci Merboltice. Tam byl kostel za komunismu zbořen. Merboltice jsou v obvodu administrátora Marcela Hrubého, který je výjimečně schopným člověkem. Klobouk dolů před ním.

Samozřejmě že kostelů máme moc, ale někdy jsou bohužel tam, kde nemají být, a jinde chybí. Dovedu si představit, že v naší diecézi by se někde kostel postavit mohl. Pokud se nemýlím, dva nové kostely už stojí: v Mostě – tam stojí právě dvacet let, a potom velká kaple, téměř kostel, ve Vratislavicích nad Nisou. Stavba nových kostelů by měla být projevem života církve. Pokud by si kdokoli stavěl kostel jako pomník, bylo by to na nic. Je to jako v rodině. Když

dům nestačí, postaví se nový. Ale jen blázen by stavěl domy, v nichž by nikdo nebydlel.

Situace u nás tedy nevylučuje, že když máme tisíc kostelů, už nikdy žádný nepostavíme. Kostel má být tam, kde ho potřebujeme. Jsou místa, která se rozvíjejí, a jsou oblasti, které se nerozvíjejí. Některé kostely jsou opuštěné a zchátralé jen proto, že už nejsou v centru dění. Před dvěma sty lety, když se nějaký kostel stavěl, byla jiná situace, než dnes. Obce, které mají pár desítek obyvatel a taky pár desítek polorozbořených domů, byly před sto lety poměrně velkými městy a naopak.

My jsme tady ale dnes a jsme tu především kvůli Pánu Bohu a kvůli lidem. Pokud shromáždíme lidi kolem Krista a projeví se to například i tím, že se postaví nebo opraví kostel, je to pastorece; to není opravářství. Pokud bychom jenom opravovali a vůbec by to nikoho nezajímalo, tak je to opravářství a to si jako církve nemůžeme dovolit. Tam, kde se shromáždí křesťané na dobrém díle, tam žije církev. Stejně je to i s pořizováním zvonů a varhan.

Zmínil jste, že nabídku pracovat jako generální vikář v Litoměřicích jste dostal začátkem října, jistě to ale bylo až na Štědrý den v noci. To byl vsutku originální vánoční dárek. Jak se těšíte na letošní Vánoce a kde budete trávit vánoční svátky?

Pán Bůh je originální, ten vymyslí vždycky něco, co překvapí. Já mám Vánoce každý den. Nejde o hojnost hmotných věcí, kterými je člověk obklopen a které i zatěžují. Jde o něco jiného.

Na Vánoce se těším, protože mohu někomu udělat radost. Stejně jako pastýři, kteří přinesli Dítěti do Betléma dary, ale byli sami obdarováni. Obdarování Bohem o Vánocích nás vede k touze obdarovávat. Kdybych měl být jen příjemcem radosti, sedět u televize a konzumovat nějaké dobroty – a já navíc nemám rád ryby – to by byly smutné Vánoce! Takže nakolik mohu dávat, potud jsou moje Vánoce šťastné.

Těším se také na setkání s přáteli, a protože jsem měl vždycky rád hudbu a provozoval jsem hudbu, těším se, že si i letos snad najdu čas, abychom společně mohli zahrát a zazpívat druhým pro radost.

Pro mne bude letos vrcholem vánočního obdarování 27. prosince v katedrále Svatojánský večer: nešpory, žehnání vína, představení nového CD a koncert.

Lidé mohou odejít obdarováni mnohým: společnou modlitbou s biskupem, požehnaným vínem, novým cédečkem s nahrávkou katedrálních varhan, zážitkem z živé hudby i pohledem na ty nadšené, většinou mladé lidi, kteří tam budou zpívat a hrát.

A kde budu Vánoce trávit? Původně jsem chtěl něco romantického někde na vesnici mezi lidmi, už jsem se i předběžně domlouval, ale pan biskup rozhodl jinak, takže budu stejně jako on v katedrále. Na Štědrý den budu slavit takzvaně půlnoční mši, která začne ve dvaadvacet hodin. Na Boží hod vánoční a na svatého Štěpána budu rovněž v katedrále, stejně tak jako na svatého Jana. Dál jsem neplánoval.

Těšíte se na Svatojánský večer v katedrále. Je to tím, že zde vystoupí sbor ze Svaté Hory?

O to nejde, spíše jsem šel při organizaci nejsnadnější cestou. Jsou to moji známí, takže mě to stálo celé jeden te-

lefonát. Díky účinkování varhaníka Jaroslava Tůmy to bude vystoupení na profesionální úrovni. Zazní Rybova Česká mše vánoční, bez níž si neumím vánoční svátky představit. Rád bych ji slyšel od místních, ale litoměřický katedrál sbor ji zatím nemá ve svém repertoáru. A navíc – je dobré lidi spojovat dohromady, takže doufám, že se Litoměřičtí poznají s Příbramskými a navážou se nové kontakty.

Váš pracovní program je nabitý, často cestujete. Máte vůbec čas na hudbu, na knížky...?

Moje auto je pojízdná koncertní síň. A mám dobrý vzor – nedávno jsem četl, že stejně na tom byl papež Benedikt XVI. ještě jako kardinál. Tím, že hodně cestuji, hodně poslouchám – hudbu, a také naučné pořady, které si stahuji z internetu do iPodu. Poslouchám pořady o historii, protože ji mám rád, zvláště českou. Bez knížky neumím usnout, takže čtu každý večer, ale jsou to někdy třeba jen dva odstavec, než mi knížka spadne na nos. Zase se načtu hodně v práci... To ale není žádná krásná literatura, spíše teologické knihy, právní dokumenty, návody a dopisy. Beletrie v poslední době čtu méně, než bych si představoval. Je to škoda, protože z krásné literatury si lze osvojit krásný jazyk.

Na cestách

Máte oblíbené autory?

Mám spíš oblíbené tituly. Jsem ale taková zvláštní kombinace pubertáka a znalce umění. Mám rád českou klasiku – třeba Boženu Němcovou, hrozně rád mám Zapadlé vlasence, vypráví mimochodem příběh z poslední farnosti naší diecéze – z Pasek nad Jizerou. Zvláště mám rád jednu téměř pohádku, totiž knížku „Cesta do Egypta přes Království české“ libereckého autora Otfrieda Preußlera, který dnes žije v Rosenheimu, na pomezí Rakouska a Německa – mimochodem je to velmi dobré čtení na Vánoce. Na druhou stranu

rád čtu mayovky – těch mám dva regály, a další „škvár“. Další mou oblíbenou knihou je „Plná slávy“ od Bruce Marshalla a mnoho dalších. Je toho strašně moc, v zásadě ale jde o oddechovou četbu. Nemám třeba rád detektivky a horory, toho je dost v reálném životě.

Vrátím se ještě k Vaším cestám. Působil jste jako varhaník a máte rád duchovní hudbu. Co se stane, když cestujete autem, pustíte rádio a v něm začne zpívat třeba Karel Gott? Vypnete ho?

Já rádio moc neposlouchám, jen tu a tam zprávy. Poslouchám spíš to, co mám na tom mém iPodu. Karel Gott mi nevádí, i když jeho cédečko bych považoval pro sebe za marnou investici. Miluji klasickou a především duchovní hudbu, vrcholem je pro mne Johann Sebastian Bach. Dle mého názoru je to takový svatý Tomáš Akvinský hudby. V jeho kompozičním stylu vidím nejdokonalejší syntézu obsahu a formy v dějinách hudby vůbec. Jsem rád, že nyní žiji blízko Saska, kde žil, a mám radost, že jsem mohl minulý týden po dlouhých letech navštívit Lipsko a kostel sv. Tomáše, kde působil a kde je pohřben. Mám rád barokní hudbu vůbec, ale snažím se neustále si rozšiřovat obzor, a tak jsem v poslední době díky francouzské varhanní hudbě dospěl až k moderně, konkrétně Olivieru Messiaenovi.

Populární hudbu moc neposlouchám. Líbí se mi ale určitě skupina Buty, jejich písničky jsou velmi nápadité po textové i hudební stránce. Když je v rádiu jazz, tak to taky nevypnu, ale moc to nevyhledávám.

Rád jdu tu a tam na koncert. S panem biskupem jsme ve Svatém týdnu byli na Bachových Matoušových pašijích ve Frauenkirche v Drážďanech. To bylo krásné a zvláštní především tím, že jsem tu hudbu poprvé slyšel v prostředí luteránského kostela. Teď před Vánocemi pojedeme opět do Frauenkirche, na Bachovo vánoční oratorium. Kromě toho už léta pravidelně jednou za rok jezdím na varhanní koncerty do bavorského Waldsassenu nedaleko Chebu a téměř každý rok navštívím nějaký koncert Pražského jara.

Za pár dní začíná nový rok. Dáváte si do nového roku nějaká předsevzetí?

Ne. Ale dávám si předsevzetí každý den. To je totiž nejen tradice, ale nutnost duchovního života. Den je obrazem života: ráno se rodíme, den postupně zraje a večer – obrazně řečeno – umíráme. Mělo by být dobrým zvykem každého křesťana dát si každé ráno předsevzetí; prostě pracovat na sobě den za dnem. Takové předsevzetí si dávám a na rozdíl od toho novoročního mám také šanci ho dodržet.

Co byste popřál diecezánům do nového roku?

Možná bych se vrátil ke slovu žalmu, o němž jsme již mluvili: „Hospodine, mé srdce se nevyvíjí, nevyvyšují se mé oči, neženu se za velikými věcmi pro mne nedostižnými. Spíše jsem utišil a uklidnil svou duši jako dítě na matčině klíně; jako dítě, tak je má duše ve mně“ (Žl 131). Buďme v klidu, přátelé, Pán Bůh má všechno pevně v rukou. On je Spasitel, ne my. My mu jen pomáháme. Pokud nebudeme líní nebo pokud mu nebudeme překážet, jestliže budeme citliví na jeho slovo, ochotní se dát kdykoli do díla, když zavolá, tak nemůžeme nic zkazit. V pokojné jistotě Boží blízkosti se dá vykonat mnoho velkých věcí.

S P. Stanislavem Příbylem hovořila Jana Michálková

Tříkrálová sbírka 2010

Tříkráloví koledníci s pokladničkami vyjdou do ulic již po desáté

Počátkem ledna 2010 opět vyjdou do ulic koledníci se zapečetěnými pokladničkami. Dobročinná akce Tříkrálová sbírka se v celostátním měřítku uskuteční již po desáté. Probihat bude ve dnech od 1. do 14. ledna 2010. Sbírkou doprovodí také Tříkrálový koncert, který v neděli 3. ledna 2010 v 16.00 hodin v přímém přenosu odvysílá Česká televize 1 a ČRo 1-Radiožurnál.

Jubilejní ročník

Výtěžek sbírky je tradičně určen především na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším jinak sociálně potřebným skupinám lidí, a to zejména v regionech, kde se sbírka koná. Přibližně desetina výnosu sbírky je určena na humanitární pomoc do zahraničí.

Slavnostní zahájení Tříkrálové sbírky v litoměřické diecézi se bude konat v neděli 3. ledna 2010 od 15.00 hodin v kostele sv. Jakuba v Litoměřicích. K tříkrálovým koledníkům zde promluví a požehná litoměřický biskup Mons. Jan Baxant. Součástí programu je charitativní koncert, na kterém vystoupí litoměřický Hlásek a Dechový kvintet.

Do ulic obcí a měst České republiky vyšlo v lednu 2009 celkem 14 727 kolednických skupinek, což představuje téměř 50 000 dobrovolníků. Výnos sbírky činil více než 64 milionů korun. V období trvání sbírky v letech 2000-2009 věnovali dárci do sbírky zhruba 470 milionů korun.

Sbírka probíhá podle standardních pravidel. Na úvod požehnají koledníkům v jednotlivých diecézích biskupové a kněží. Skupinku tvoří zpravidla tři koledníci v dětském věku, převlečení za bájné krále (mudrce z východu), kteří se podle tradice přišli poklonit do Betléma novorozencemu Ježíškovi.

Vedoucím skupinky musí být dospělá osoba, vybavená průkazem koledníka. Skupinka chodí od domu k domu nebo koleduje v ulicích, přináší lidem radostnou zvěst vánočních svátků a současně prosí o finanční příspěvek do úředně zapečetěné válcovité kasičky, opatřené charitním logem.

Jana Michálková, zdroj: dchltm.cz

Zamyšlení o Tříkrálové sbírce

Prvotním cílem Tříkrálové sbírky je předat radostné zvěsti o Bohu, který je nám blízko, i lidem mimo církev. Máme vydávat opravdové svědectví o Boží lásce k nám, lidem.

Jestliže jsme my objevili Boha jako lásku, nesmíme si to nechat jen pro sebe. Máme jít světu zvěstovat Krista, být viditelným znamením jeho lásky.

Důležitost modlitby a osobního nasazení

K tomuto svědectví potřebujeme hodně modlitby a osobního nasazení. Modlitba za zdánlivý průběh i duchovní plody sbírky je nezbytným

Foto Karel Pech

prvkem přípravy. „*Chápejte, že nic není tak potřebné jako modlitba; má předcházet, provázet i následovat všechno, co konáme*“ (sv. Karel Boromejský). Můžeme přizvat na pomoc i další své pomocníky k modlitebnímu setkávání – třeba i v kostele před svatostánkem.

Můžeme do této sbírky zapojit aktivní společenství ve farnostech, která se za její plody nejen mohou modlit, ale také účinně pomoci. Pak to, co konáme, bude skutečně dílem Božím. Poznáme, že Bůh má pro nás připraveno daleko víc, než jsme schopni si představit a pochopit.

Poslání a formace koledníků

Charakter sbírky je tedy především evangelizační. Koledníci jsou vyslanci Boží lásky k lidem a mají o ní věrohodně svědčit. Přitom umožní mnoha lidem se podílet na díle pomoci trpícím bližním, a tak odpovědět na velkou Boží lásku skutkem lásky. Zastupují chudé, trpící a potřebné a jejich jménem prosí o dar.

Prosit o peníze pro lidi v nouzi může být těžké. To totiž vyžaduje určitou dávku odvahy, pokory, lásky k potřebným a nadšení pro pomoc. Je to zároveň velká možnost podílet se na výchově malých a větších kolední-

ků, i jejich doprovodu, na vnitřním růstu jejich osobnosti. Církev, která konkrétně pomáhá, je pro dnešní lidi nepřijatelnější.

Formace veřejnosti

Mimo obnovení staré lidové tradice tříkrálových koledníků mnoho lidí dostává možnost se zapojit do charitní pomoci. Konáním této sbírky napomáháme k upevnění a posílení rodiny, k soucítění lidí s trpícími a potřebnými. Tato solidarita ve společnosti je protívahou sobectví a vidění světa jen skrze úspěch a peníze. V lidech se posiluje sociální citění.

Zdroj: www.dchltm.cz
(výňatek z textu P. Josefa Šicha)

O přípravách Tříkrálové sbírky s Martinou Hrabáčovou

Jak jsou peníze vybrané v Tříkrálové sbírce rozdělovány?

Největší část výtěžku z Tříkrálové sbírky jde do místních projektů, to znamená do projektů těch farností nebo místních charit, které se samy zapojí do organizace koledování a které si podávají záměr na využití těchto finančních prostředků. Tyto záměry potom schvaluje Tříkrálová komise. Část z celkové vybrané částky je věnována humanitární pomoci do zahraničí, část na projekty diecézní charity a část na projekty Charity České republiky.

Diecézní koordinátorka Tříkrálové sbírky Martina Hrabáčová (vpravo) spolu s pracovníci Městského úřadu Litoměřice Hanou Chrudimskou pečeti pokladničky pro tříkrálové koledníky

Komu jste svým darem pomohli?

V roce 2009 uspořádala Charita ČR již devátý ročník celorepublikové Tříkrálové sbírky, do které se v litoměřické diecézi zapojilo celkem 1300 dobrovolníků, a to jak dětí, tak dospělých. Organizačně sbírku v jednotlivých regionech zajišťovala Diecézní charita Litoměřice, oblastní a farní charity nebo farnosti římskokatolické církve.

V litoměřické diecézi přispěli štedří dárci na pomoc lidem v nouzi částkou 1 008 701 korun.

Z této částky jsme podpořili

- děti ulice v Ulanbátaru
- lidi v krizové situaci (léky, potraviny, ošacení, školní pomůcky pro děti, příspěvek na opravu střechy po požáru apod.)
- seniory a osoby se zdravotním postižením (nákup kompenzačních pomůcek, termonosičů, polohovací postele, příspěvek na asistenta pro žáka se zdravotním postižením)
- děti ze sociálně znevýhodněných rodin (vybavení herny pro volnočasové

aktivitu, zorganizování letního tábora, podpora aktivit pro organizování volného času a doučování dětí, příspěvek na školní pomůcky)

- charitní projekty (azylové domy, nízkoprahové kluby pro děti ze sociálně znevýhodněných rodin, dům s pečovatelskou službou, domovy pro seniory, domovy pro matky s dětmi v tísní, domy na půl cesty apod.)

- humanitární pomoc

Více informací na www.dchltm.cz

Ptali jsme se ředitelky Diecézní charity Litoměřice

Jeden milion korun vybraný v diecézi v loňském roce. Je to hodně, nebo málo peněz?

Loňská částka vybraná v naší diecézi byla rekordní. Všem dárčům moc děkujeme! V porovnání s ostatními diecézemi v celé republice však byla nejnižší.

Řekla bych, že se Tříkrálová sbírka v naší diecézi postupně dostává do povědomí lidí, a to i díky zkvalitnění celostátní propagace. Důležitá je výchova nejen dárců, ale i dobrovolníků, kteří by byli ochotni zapojit se do pořádání sbírky. Ideální by bylo, kdyby měla každá vesnička své koledníky. Přivítali bychom, kdyby se do Tříkrálové sbírky zapojilo více farností. Lidé by měli vědět, že peníze ve výši šedesáti procent z vykoledované částky mohou sloužit na podporu projektů, které jsou realizovány přímo v místě, kde

sbírka probíhá. Musejí být ovšem v souladu s posláním Tříkrálové sbírky – pomoc lidem v nouzi a podpora charitních projektů. Jsou zde široké možnosti.

Chystáte v letošním jubilejním roce Tříkrálové sbírky nějaké novinky?

Úplnou novinkou je to, že letos přijede do Litoměřic několik koledníků z Polska, z partnerské diecéze Legnice. Tři dny zde budou koledovat spolu s českými tříkrálovými koledníky. Pro obě strany to bude jistě nová zkušenost.

Tato zcela nová česko-polská spolupráce se podařila díky realizaci jiných přeshraničních projektů a s pomocí P. Józefa Szeligy, prezidenta Diecézní charity Litoměřice, jinak kněze

Růžena Kavková
ředitelka Diecézní charity Litoměřice

Charita otevřela sbírkový účet pro Tříkrálovou sbírku

Tříkrálovou sbírku můžete celoročně podpořit anonymním darem formou odeslané dárcovské SMS zprávy. Její formát je DMS KOLEDA (tj. DMS mezera KOLEDA), kterou odešlete na číslo 87777. Cena jedné DMS je 30,- Kč u všech telefonních operátorů. Charita z každé DMS zprávy obdrží částku 27 Kč. Více informací naleznete na www.trikralovavsbirka.cz. Sbírkou lze podpořit také sledováním Tříkrálového koncertu na ČT 1 a ČRo 1 Radiožurnál - 3. ledna 2010 v 16.00 hodin.

Zdroj: dchltm.cz

Charita ČR může opět pořádat veřejné sbírky. Na podporu Tříkrálové sbírky má od 15. listopadu 2009 otevřené „tříkrálové“ konto.

Sbírkový účet Tříkrálové sbírky:

66008822/0800 u České spořitelny.

(Na konto Tříkrálové sbírky se váže rovněž DMS KOLEDA).

V poradně Vám pomohou

Rozhovor s Adélou Trochtovou, pracovnící Poradny pro osoby v zadluženosti a Poradny pro uprchlíky a migranty Diecézní charity Litoměřice

Máte stejné příjmení jako jeden z bývalých litoměřických biskupů. Je to shoda náhod?

Není. Štěpán kardinál Trochta pochází ze tří dětí, moje babička byla jeho sestrou. Můj otec je tudíž synovcem kardinála Trochty.

S bývalým litoměřickým biskupem mám stejné příjmení i přesto, že jsem vnučkou jeho sestry. Příjmení Trochta bylo tenkrát v jeho rodné vesnici velmi rozšířené. Nebylo tedy divu, že si moje babička, za svobodna Trochtová, vzala Trochtu, i když to nebyli příbuzní.

Osobně jste ho zřejmě nepoznala, že?

Ne, narodila jsem se až po jeho smrti. Znáám ho jen z vyprávění babičky, která o něm za svého života mluvila, a z vyprávění svého tatínka a ostatních členů naší široké rodiny, ve které se o strýčkovi Štěpánovi mluví dodnes. Do ruky se mi dostalo také několik knih, příběhů a jeho osobní zápisky, které jsem si se zájmem přečetla. To, že jsme se nemohli poznat osobně, mě velmi mrzí. Chtěla bych se ho zeptat na spoustu věcí, ale příležitost k tomu už nemám...

Jak se na kardinála Trochtu ve Vaší rodině vzpomíná?

Snad to nebude znít příliš silně, ale všichni k němu vzhlížíme s úctou a s obdivem. Vždy se o něm v naší rodině mluvilo jen v dobrém. Myslím, že strýček, jak ho dodnes oslovuje můj tatínek, byl krásný člověk. Každý rok navštěvuji Francovu Lhotu, jeho rodnou vesnici, kde se také narodil a v současné době žije můj otec, a mohu říct, že se v této obci vzpomíná na kardinála Trochtu jako na velkou osobnost. To, že je Francova Lhota na kardinála Trochtu náležitě hrdá, můžete poznat hned z první návštěvy. V se-

verních Čechách lidé často ani nevědí, kdo byl. Tam to ale vědí všichni.

Jak jste se ocitla v Litoměřicích? Navíc na pracovišti Diecézní charity Litoměřice, která sídlí na Dómském náměstí a nachází se poblíž katedrály a biskupské rezidence?

Pocházím z Ústí nad Labem, kde žiji. Můj tatínek se sem přišel. V Ústí jsem se narodila, vystudovala gymnázium a dokončuji zde studium sociální práce na Fakultě sociálně-ekonomické Univerzity Jana Evangelisty Purkyně. Ve třetím ročníku jsme měli povinnou praxi a na doporučení své kamarádky, která v Diecézní charitě Litoměřice praxi absolvovala, jsem o tuto možnost požádala i já. Strávila jsem tu pak období od října 2008 do února 2009. K sociální práci mám velmi blízko, takže jsem neváhala, když se naskytla příležitost pracovat tu dále na místě po kolegyni, která v té době odcházela. To, že pracuji v místě, kde působil kardinál Trochta, byla jen souhra okolností.

Litoměřice jsem i dříve několikrát navštívila, a to i při příležitosti slavností, které se tu konaly v souvislosti s kardinálem Trochtou.

Byl to statečný člověk. Karol Wojtyła, pozdější papež Jan Pavel II., ho během posledního rozloučení označil za mučedníka...

Utrpení, kterým si musel kardinál Trochta projít, si uvědomuji skrze svého otce, který byl jedním z nejbližších kardinálových lidí. Pracoval tu pro něj jako jeho řidič. Pronásledování a psychický nátlak, který byl na kardinála veden, se podepsaly i na něm. Všichni z rodiny jsou přesvědčeni, že je to důsledek událostí té doby. Vnímám to hodně citlivě.

Někdy, když v sobě naleznou odvahu pustit se do něčeho nebo v sobě objevím cosi pěkného, co dokáží pojmenovat a dát tomu určitý rozměr a sama si toho na sobě cením, napadne mě, že by to mohlo být kus šlechtnosti z rodu Trochtů. Čímž bych se nerada dotkla maminčina rodu. Ten druhý kus ušlechtilosti je jistě ze strany maminky. Je to pro mne taková malá osobní radost, necítím se být kvůli tomu nějak důležitá.

Jste aktivní věřící?

Nejsem, přestože jsem k tomu byla vedena oběma babičkami. Jsem pokřtěná a jako malá holka jsem na prvním stupni základní školy chodila na náboženství a do kostela. Pak se to ale kvůli mým jiným zájmům a zřejmě kvůli tomu, že jsem úplně nevnímala víru tak, jak ji chápaly obě moje babičky, změnilo. Myslím si, že jsem ten typ člověka, který sice nechodí pravidelně do kostela, vnitřně ale cítí hloubku duchovního rozměru, který máme každý v sobě, a snaží se ho v sobě pěstovat.

Ptala se Jana Michálková

Štěpán kardinál Trochta (1947-1974), 17. biskup litoměřický

Narodil se roku 1905 ve Francově Lhotě na Valašsku, zemřel roku 1974 v Litoměřicích. Jeden ze zakladatelů české provincie salesiánů. Biskupské svěcení přijal v Praze 28. září 1947 a intronizován byl 23. listopadu 1947. Za druhé světové války podporoval protinacistický odboj, za což byl zatčen a poté vězněn v koncentračních táborech. V letech 1948-49 byl mluvčím katolické biskupské konference při jednání s komunistickou vládou. V letech 1950-60 byl nejprve nezákonně internován, později odsouzen ve vykonstruovaném procesu a vězněn v nejtěžších komunistických žalářích. Poté byl opět internován, až v roce 1968 začal znovu spravovat diecézi. Jako první z litoměřických biskupů se stal kardinálem 28. dubna 1969.

Zdroj: www.dltn.cz, http://cs.wikipedia.org

Můžete z praxe poradny potvrdit, zda je období Vánoc dobrou, kdy se lidé více zadlužují a pak ve zvýšeném počtu vyhledávají Vaši pomoc?

„S lidmi, kteří by se zadlužili jen nákupem vánočních dárků, v poradně osobní zkušenost zatím nemáme. Přicházejí k nám ti, kteří se zadlužili z jiných důvodů. Osobně se domnívám, že i kdyby se tak stalo, nepřišli by bezprostředně po Vánocích, ale až po delší době, kdy by situaci zadlužení přestávali zvládat,“ říká Adéla Trochtová, pracovníce Poradny pro osoby v zadluženosti Diecézní charity Litoměřice.

Lidem z Litoměřic a okolí, kteří nezvládli své dluhy, pomáhá řešit jejich složitou životní situaci Poradna pro zadlužené osoby Diecézní charity Litoměřice. Od března roku 2008, kdy zahájila činnost a poskytuje veřejnosti bezplatně své služby, se na ni obrátila více než stovka lidí.

V minulosti se dcera paní Heleny spolu s dětmi dostala do finanční tísně. Naše klientka, coby milující matka, se chopila iniciativy a k řešení nelehké situace své dcery a vnoučat zvolila cestu půjček. Dluhy rostly, protože na jejich úhradu nezbývalo, upomínky chodily a pocit zoufalství silil. Pak se paní Helena dozvěděla o naší „Poradně pro osoby v zadluženosti“ a obrátila se na nás s prosbou o pomoc. Po zhodnocení všech okolností jsme jí nabídli možnost podat si návrh k oddlužení. S velkou radostí tuto variantu uvítala a společnými silami jsme začali pracovat na oddlužení. Ke své žádosti přistupovala aktivně a spolehlivě. Vždy ji doprovázela dcera, která jí je velkou oporou. Společně vynaložené úsilí nebylo marné. Krajský soud oddlužení povolil formou splátkového kalendáře.

Většina dlužníků má několik půjček, ze kterých kryjí splácení dalších půjček. Pokud jsou pak zapsáni v registru neplatičů a banky jim už nepůjčí, musejí se spoléhat na nebankovní instituce, jejichž úroky mohou být vysoké. Vystřízlivění zpravidla přichází v podobě exekuce.

Nejčastějším důvodem propadu do dluhové pasti bývá ztráta zaměstnání a dlouhodobá nezaměstnanost, vážná nemoc, rozvod či úmrtí partnera nebo kombinace všech těchto základních důvodů.

Klienty poradny jsou často lidé od čtyřiceti let výše, kteří musejí zabezpečit svou rodinu. Za dluhy se stydí, což ztěžuje zaměstnancům poradny práci. Ti jim mohou pomoci

zřehlednit jejich finance, vytvoří oddlužovací plán, naplánují společný postup komunikace s věřitelem a nastaví osobní splátkový kalendář.

Východiskem pro lidi, kteří mají dluhy již tak vysoké, že je nejsou schopni splatit, je osobní bankrot. Mohou se tak vyhnout exekutorům, zbavit se dluhů a začít od nuly. „Povedlo se, že z těch sedmi desítek lidí, kteří nás letos navštívili, nám Krajský

Charita radí dlužníkům

soud v Ústí nad Labem povolil na základě návrhů, které jsme pomohli dlužníkům zpracovat, oddlužení u devíti lidí. V horizontu pěti let by tak měli být bez dluhu,“ řekla Adéla Trochtová.

Insolvenční zákon, který platí od 1. ledna roku 2008, totiž umožňuje beznadějně zadluženým lidem, aby sami na sebe podali návrh na oddlužení. Pokud soud takovému člověku vyhoví, nechá mu po dobu pěti let životní minimum a ten ze zbytku své dluhy splácí.

Skupinou ohroženou zadlužeností jsou ale i senioři, rozvedení či odvoděné lidi pečující o dítě nebo teenageri, kteří chtějí všechno hned a bez otálení – mobily, spotřební elektroniku nebo třeba značkové oblečení – a stávají tak své rodiče do nelehké situace.

Poradna pro osoby v zadluženosti sídlí na Dómském náměstí v Litoměřicích. Lidem žádajícím o pomoc se tu po předchozí domluvě věnují tři sociální pracovníci každou středu od 8.00 do 12.00 a od 12.30 do 15.30 hodin, po domluvě je poradna schopna zajistit bezplatné právní služby. Aby se lidé vyvarovali pozdějších problémů, mohou sem přijít například zkontrolovat svoje úvěrové či hypoteční smlouvy ještě před jejich podpisem nebo třeba požádat o zřehlednění osobního či rodinného rozpočtu. Poradna nabízí finanční a osobní poradenství, nikoli finanční pomoc.

Příběhy z poradny Pan Karel je svobodný, v částečně invalidním důchodu. O službě

poradny pro zadlužené osoby se dověděl prostřednictvím novin. Již dlouhodobě má problémy s půjčkami, ale nechtěl to řešit. Do poradny ho přivedlo očekávání, že mu někdo pomůže se v celé situaci nějak zorientovat a nastavit přiměřené splátky. Doložil jen část dokumentů k půjčkám, proto jsme oslovili jednotlivé společnosti s prosbou o jejich aktuální výši, podmínky opožděných plateb, sankce, popřípadě zda nedošlo k nějakým právním úkonům. Po obdržení potřebných informací jsme s panem Karlem udělali rozpočet a daným společností jsme navrhli splátkový kalendář s vysvětlením současné situace. Nyní čekáme na odpovědi.

Zajímavým případem byla situace, kdy se na nás s prosbou o pomoc obrátil nikoliv uživatel služby (pan Josef), ale jeho rodinný příslušník (sestra). V tomto případě jsme jí vysvětlili princip práce, který spočívá v aktivním přístupu samotného dlužníka. Při další návštěvě již pan Josef přišel a v rámci svých možností předložil neúplnou dokumentaci k uzavřeným půjčkám a úvěrům. Jednalo se o staršího, svobodného, bezdětného muže. Opět jsme oslovili jednotlivé společnosti s prosbou o informace k uzavřeným půjčkám. Na základě těchto podkladů byl zpracován rozpočet, ze kterého jsme jednotlivým věřitelům nabídli přiměřenou splátku. Někteří věřitelé s uvedeným splátkovým kalendářem souhlasili, jiní nesouhlasili, avšak navrhovanou splátku přijali.

Rodina si pořídila byt na hypotéku, jeden spotřebitelský úvěr na jeho vybavení si vzala u banky, další u nebankovního domu. Na prodejním výletu si objednala kuchyňské zboží, menší spotřebitelský úvěr padl i na zaplacení dovolené. Rodina splácela, muž ale při cestě do práce utrpěl úraz a stal se z něj invalidní důchodce, což vedlo k rozpadu manželství. Muž s rodinou nebydlí, přesto na sebe vzal veškeré její dluhy. Sám není schopen je splácet, a tak se ocitl v dluhové pasti. Navíc ho soud vyzval, aby se dostavil k jednání pro neplacení výživného na své nezaopatřené děti.

(Jména uživatelů služby poradny byla změněna.)

Jana Michálková

Starozákonní mudrc - snoubenec paní Moudrosti

Kniha Moudrosti je nejmladším spísem Starého Zákona. Byla sepsána kolem roku 80 před Kristem v řeckém jazyku, patrně mimo Palestinu, v egyptské Alexandrii. Svými myšlenkami se prolíná s helenistickou řeckou filosofií.

Hlavní postavou je v ní mudrc, nový typ duchovní osobnosti, který hledá svůj životní ideál v nabytí moudrosti. Vzorem je mu král Šalomoun, do jehož postavy se stylizuje a pod jehož jménem sepsuje svou duchovní zkušenost. Moudrost je v této souvislosti nutným předpokladem, jež umožňuje vládnout, přebírat vysokou zodpovědnost, být příkladem pro společnost. Mudrc, který tuto výsostnou ctnost získal, je předurčen k převzetí velikých společenských úkolů, stává se zářícím příkladem pro široké okolí. Získání moudrosti, výchova v jejím duchu, však není popisováno nějakými suchými abstraktními poučkami, ale je vloženo do alegorického obrazu zasnoubení. Moudrost zde vystu-

za svou celoživotní partnerku. S nimi pak vstupuje do snoubeneckého důvěrného vztahu, vychovává je, proniká a naplňuje.

Mudrc, snoubenec paní Moudrosti, pak v jejím duchovním společenství působí na své okolí podobně, jako samotná Moudrost, stává se s její pomocí vlivným, mocným a bohatým, schopným přebírat významné společenské postavení vedoucí postavy pro ostatní. Moudrost je v tomto smyslu nutná vlastnost králů, bez ní nemůže vysoce postavený člověk správně ovlivňovat a řídit společnost.

Řecký ideál „filosofa na trůnu“ se zde prolíná s židovským obrazem mudrce prodchnutého hlubokou bázní před Bohem a z toho plynoucí zbožností. Bázeň Boží a pokorná, ukázněná zbožnost, jsou nutnými předpoklady pro získání pravé moudrosti, neboť podle biblického podání moudrost není v prvé řadě jen určitá ctnost a vlastnost, ale především Boží výsostný dar, o nějž je potřeba prosit a následně za něj pokorně děkovat jako za nezasloužené nabyté bohatství.

Zosobnění moudrosti jako krásné ženy

Jak již bylo výše řečeno, moudrost vystupuje v naší biblické knize jako osoba krásné ženy, která od věčnosti přebývá u Hospodinova nebeského trůnu, zde se učí, naslouchá Božím slovům, sdílí s ním důvěrné společenství. Nese tak v sobě vlastnosti, které se dají přisoudit samotnému Bohu. Následně od Božího trůnu sestupuje do světa lidí, kde se uchází o přízeň Božích dětí. Kdo si jí pozorně všimne a přijme ji do svého životního příbytku, s tím vytváří hluboké intimní společenství, stává se obrazně jeho celoživotní partnerkou, naplňuje jeho život potěšením, štěstím a bohatstvím. Spojuje člověka s Bohem a zároveň jej vybavuje pro zodpovědně vedoucí společenské postavení krále, učitele, vůdce. Zaposlouchejme se do nadšeného opěvování paní Moudrosti, jak nám je předkládá naše biblická kniha.

Neboť v ní je duch myslící a svatý, jedinečný a přítom mnohotvárný, duch jemný, hbitý, pronikavý, neposkvrněný, spolehlivý, neproměnný, milující dobro, čínorodý, nespoutaný, dobročinný, lidumilný, pevný, bezpečný, klidný, všemohoucí, neobzírající, prostupující všechny duchy rozumné, čisté a příjemné. Nad každý pohyb je moudrost pohyblivější, svou ryzostí proniká a prostupuje všecko. Je dechem Boží moci, čirým výronem slávy Všemohoucího;

proto nic poskvrněného se do ní nevloučí. Je odleskem věčného světla, nezkaleným zrcadlem Božího působení a obrazem jeho dobrotivosti. Je jediná, ale může všechno, setrvává v sobě samé, a přece vše obnovuje, v každém pokolení vchází do svatých duší a vytváří Boží přátele a proroky. Bůh totiž miluje jen toho, kdo přebývá spolu s moudrostí. Ona je nádhernější než slunce i než jakékoli postavení hvězd. Je-li porovnána se světlem dne, ukáže se, že je převyšuje. Po něm totiž nastupuje noc, kdežto žádné zlo nepřemůže moudrost. Moudrost se mocně šíří od jednoho konce světa na druhý a ušlechtilé všechno spravuje.

Touha po moudrosti a její získání

Když je moudrost takto vznešeně a velkolepě nahlížena, přirozeně probouzí touhu ji získat, stát se jejím celoživotním důvěrným společníkem. Veškerá lidská touha je v tomto pohledu koncentrována na získání moudrosti, jež před člověkem září jako nejvznešenější drahokam bohatství a štěstí: *Zamiloval jsem si ji a od svého mládí ji vyhledával, zatoužil jsem přivést si ji jako nevěstu a stal jsem se milovníkem její krásy. Slávu urozenosti jí dodává společenství s Bohem; sám Vládcе všeho si ji zamiloval. Je zasvěcena do Božího vědění a řídí volbu jeho skutků. Je-li v životě vytouženým pokladem bohatství, v čem spočívá větší bohatství než v moudrosti, která všechno působí? Když je rozumnost při dile, kdo dokáže víc než ona? A miluje-li kdo spravedlnost, jejím dílem jsou ctnosti; ona vyučuje rozvaze a rozumnosti, spravedlnosti a statečnosti, nad které v lidském životě není nic prospěšnějšího. Touží-li někdo též po bohatých zkušenostech, ona ví o věcech dávno minulých a naznačuje budoucí, zná důkazové postupy i řešení hádanek, předvídá znamení a zázraky i výsledky časů a věků.*

Rozhodl jsem se tedy přivést si ji a žít s ní, protože vím, že mi bude rádkyní k dobrému a utěšitelkou v starostech a zármutku.

Moudrost se v těchto obrazech stává zosobněním daru, který není jen pomíjivým bohatstvím obdarovaného, ale je samotnou oblažující osobou, která může naplnit život toho, který se o její přízeň uchází, plným štěstím, potěšením a vnitřním bohatstvím, jež vysoko převyšuje veškeré lidské představy o radosti a naplnění.

P. Jiří Voleský

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího..., zase se spustí recitace vyznání víry, které je součástí nedělní liturgie, pokud možno hezky rychle, ať už jsou přímluvy a je konec mše svaté. Zkusme se společně zastavit a rozjít nad pravdami vyznání víry, které mnohdy bezmyšlenkovitě a zbrkle recitujeme.

Jak to, že jsme vůbec schopni poznávat Boha a říci: Věřím v Boha. *Touha po Bohu je vepsána do lidského srdce, protože člověk je stvořen Bohem a pro Boha; Bůh nepřestává člověka přitahovat k sobě a jen v Bohu člověk nalezne pravdu a štěstí, jež neustále hledá* (KKC čl. 27). Vidíme, že touha po Bohu, touha po poznání Boha, být s ním v kontaktu, je vepsána do našeho srdce. Dostáváme ji od Boha jako nezasloužený dar a vyznání víry je naší odpovědí na tento dar touhy po Bohu.

„Věřím v Boha,“ toto první tvrzení z vyznání víry je také nejzákladnější. Celé vyznání víry mluví o Bohu, a mluví-li také o člověku a o světě, pak jen ve vztahu k Bohu (KKC čl. 199). Všechny ostatní články vyznání víry vycházejí z prvního a umožňují nám lépe poznávat Boha, jak se postupně zjevoval lidem.

Nicejsko-caříhradské vyznání víry, které se modlíme při nedělní liturgii, podtrhuje jedinstvo Boha svým zvoláním: „Věřím v jednoho Boha.“ Vyznávat, že Bůh je jediný, má svůj kořen ve Starém zákoně a je neoddelitelné od víry v existenci Boží. *Svrchované Bytí musí být nezbytně jediné, nemá sobě rovného... není-li Bůh jediný, není to Bůh* (KKC čl. 228). Toto tvrzení sv. Augustina podtrhuje nezbytnost jedinství Boha. V této jedinství Boha se vytváří vnitřní prostor pro důvěru a spolehání se na Boha a pro důvěru v naplnění Božích příslibů v životě každého z nás. Tuto důvěru posiluje poznání, že Bůh je pravda a láska. *Bůh je pravda sama, jeho slova nemohou klamat. Právě proto se lze na ně spolehnout ve všem s plnou důvěrou v pravdivost a věrnost jeho slova* (KKC čl. 214). Jestliže Bůh je pravda sama, tak nemůže klamat, protože by sám sebe popřel, ale také nemůže být sám oklamán, protože nepodléhá lži pokušitele, který nás neustále navádí k pochybnostem o Božím slově, jeho dobrotě a jeho věrnosti.

Samo bytí Boha je láska. *Izrael mohl během svých dějin objevit, že byl pouze jediný důvod, proč se mu Bůh zjevil a proč si ho vyvolil mezi všemi národy, aby mu patřil: Boží láska, kterou si Izrael ničím nezaloužil* (KKC čl. 218). Mnohokrát se mohl Izrael přesvědčit o tom, že to bylo opět pouze a jen z lásky, když ho Bůh nepřestal zachraňovat a odpouštět mu

jeho nevěrnosti a jeho hříchy. Boží láska byla důvodem, když pak v plnosti času poslal světu svého jednorozemého Syna a Duchu lásky.

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího, tak pokračuje vyznání víry. Představuje nám Boha jako Otce plného lásky, milosrdenství, odpuštění, Otce všemohoucího. *Mnohá náboženství vyzývají Boha jako „Otce“. Izrael nazývá Boha Otcem, protože je stvořitelem světa. Avšak mnohem víc je Bůh Otcem, protože s Izraelem, svým „prvorozeným synem“ (Ex 4.22), uzavřel smlouvu a dal mu Zákon. Bůh je také nazýván Otcem izraelského krále. Zvláště pak je „Otcem chudých“, sirotka a vdovy, kteří jsou pod jeho láskyplnou ochranou* (KKC čl. 238). Vidíme, že už ve Starém zákoně byla hluboce zakořeněně poznání Boha jako Otce. Novým a zcela jedinečným způsobem, nám zjevil Ježíš, že Bůh je Otec. Je jím od věčnosti ve vztahu k svému jednorozemému Synu, který pak je Synem ve vztahu ke svému Otci. *„Nikdo nezná Syna, jenom Otec, ani Otec nezná nikdo, jenom Syn a ten, komu to chce Syn zjevit“* (Mt 11,27).

Zde už se nám odkrývá tajemství Nejsvětější Trojice, trojjediného Boha. Křesťané jsou křtěni „ve jménu Otce i Syna i Duchu svatého“ (Mt 28,19), poté co vyznali svoji víru v jednoho Boha, Otce i Syna i Duchu svatého. Skrze křestní milost „ve jménu Otce i Syna i Duchu svatého“ jsou povoláni k tomu, aby měli účast na životě Nejsvětější Trojice, zde v temnotě víry a po smrti ve věčném světle. Tajemství Nejsvětější Trojice je hlavním tajemstvím víry a křesťanského života. Je to tajemství Boha, jaký je sám o sobě. Tajemství jediného Boha svoji podstatou, bytostí a přirozeností prožívanou v trojici osob Otce i Syna i Duchu svatého z reálnými vztahy lásky. *Toto je naše víra, že uctíváme jednoho Boha v Trojici a Trojici v jednotě, aniž bychom směšovali osoby a rozlučovali podstatu: jiná je osoba Otce, jiná Syna, jiná Duchu svatého; jediné je však božství, rovná sláva a stejná věčná velebnost Otce a Syna a Duchu svatého. Jako jsou božské osoby nerozdělitelné v tom, čím jsou, tak jsou také nerozdlitelné v tom, co působí. Ale v jediném božském působení každá osoba zjevuje, co je jí vlastní v Trojici, především v božských posláních vělení Syna, darování Duchu svatého* (KKC čl. 266, 267).

Věřím v jednoho Boha, Otce všemohoucího. Všemohoucnost je jediná ze všech Božích vlastností, která se uvádí ve vy-

znání víry. Svým způsobem jsou všechny Božské vlastnosti v ní obsaženy. Vyznávat ji má velký význam pro náš život. *Věříme, že je všeobecná, protože Bůh, který všechno stvořil, všechno řídí a všechno může; je milující, protože Bůh je náš Otec; je tajemná, protože ji může poznat jen víra, neboť „se projevuje ve slabosti“* (2 Kor 12,9). (KKC čl. 268) Boží všemohoucnost však není nějaká svévole, protože v Bohu moc a podstata, vůle a rozum, moudrost a spravedlnost jsou jedna a táž věc, proto nemůže být nic v Boží moci, co by předtím nebylo ve spravedlivé Boží vůli nebo v jeho moudré inteligenci. Víra v Boha, Otce všemohoucího, může být podrobena zkoušce, zakouší-li člověk nějaké zlo či musí trpět. Mnohdy se může zdát, že Bůh není přítomen, nezajímá se o náš život či není schopen zabránit zlu. Avšak Bůh Otec zjevil s v r - cho - vaně

tajem-
ný m
z p ů -
s o b e m
svou vše-
mohoucnost
dobrovolným
ponižením své-
ho Syna a jeho
zmrtyvýchvstáním;
tím přemohl zlo. Vůči
nám Bůh ukazuje svo-
ji všemohoucnost tím, že
po každém našem selhání
nás odvrací od našich hříchů
a obnovuje s námi své přá-
telství svou milostí. *Jak lze
věřit, že nás Otec mohl stvo-
řit, Syn vykoupit, Duch svatý
posvětit, nevěříme-li, že Boží
láska je všemohoucí?* (KKC čl.
278)

(první část textů na téma Vyznání víry)
P. Vít Audy

Mudrc, Rembrandt Harmenszoon van Rijn

puje personifikována jako krásná žena, která se nejdříve učí u nohou Hospodinova nebeského trůnu, poté sestupuje na zem do lidského světa, kde se jako snoubenka uchází o přízeň těch, kteří ji chtějí získat

Věrný Čech, poctivý kněz a statečný voják

P. Hugo Vaníček byl jedním z vojenských duchovních, kteří se účastnili odboje v řadách čs. zahraniční armády. Narodil se 26. října 1906 v Bystřeci u Jablonného nad Orlicí. V roce 1923 vstoupil do noviciátu Tovaryšstva Ježíšova. V roce 1927 maturoval na Arcibiskupském gymnáziu v Praze a poté studoval teologii v Innsbrucku, Krakově a v holandském Maastrichtu. Tam byl také 15. srpna 1936 vysvěcen na kněze a poté se věnoval pastorači čs. horníků pracujících v Belgii. Jeden rok působil v Praze u sv. Ignáce. Po celou dobu se připravoval na dráhu misionáře v africké Rhodesii.

Hugo Vaníček v době působení ve Francii v r. 1940

V červenci 1939 odcestoval do Londýna, kde se věnoval studiu angličtiny a připravoval se na odchod do misií. Po vypuknutí 2. světové války uposlechl výzvy zahraniční politické reprezentace a okamžitě se přihlásil ke službě do čs. zahraniční armády.

Od prosince 1939 působil ve vojenském táboře v jihofrancouzském Agde, kde se formovala 1. čs. divize. Jako duchovní zajišťoval pastorači a svátostný život katolíků z řad mužstva. Pravidelně sloužil mše u posádek a každou neděli a svátek v katedrále s českou nebo slovenskou promluvou. Svoji drobnou prací mezi nevěřícími vojáky se snažil odbourávat předsudky a rychle si získal jejich sympatie. Denně navštěvoval ošetřovnu, dvakrát týdně vězení, dvakrát týdně dojížděl vlakem do vojenských nemocnic a každý večer navštěvoval ubikace mužstva.

Iniciativně se zapojil do osvětové činnosti. Největším počinem bylo zřízení Domova čs. vojáka ve městě se sálem, ateliérem, čítárnou a hudební zkušebnou, kde organizoval divadelní, estrádní a filmová představení a přednášky. Pro nedostatek jiných vyhovujících prostor v nevládním prostředí tábora byl tento Domov mezi vojáky velmi oblíben a činil jejich pobyt v Agde více snesitelným.

V červnu 1940 se proti vůli velitelů dostal s vojáky na frontu a jako jediný duchovní se s nimi účastnil bojů na řece Seině a Loire, kde se statečně bránili postupujícím německým vojskům. Při ústupových bojích pokračoval v drobné, většinou charitativní práci, vypomáhal při organizaci ústupu jako spojka nebo spoluvědoucí autokolony. Po útěku plukovního lékaře převzal vedení plukovní ošetřovny a zajistil pokračování její péče.

Vaníček po celou dobu francouzského tažení povzbuzoval mužstvo v bojových sledech rot, ošetřoval raněné, choval se nebojácně a neohroženě. Ví se však zejména o jeho duchapřítomném a statečném chování při zácpě na mostě přes řeku Loiru u města Gien, kde v davové psychóze civilních uprchlíků a ustupujících čs. a francouzských vojáků propukla panika a chaos při bombardování. Nepřítel útočil v malých intervalech letECKY na Gien a zničením mostu se snažil odříznout přehající. Stíhačky ostřelovaly z kulometů silnici. Protiletcká obrana nebyla, v rozrušení střelili

vojáci na letadla z pušek, a dokonce i z pistolí. Hrozilo nebezpečí, že čs. jednotky budou obklíčeny. Vaníček se iniciativně chopil řízení přepravy

Duchovním v Roudnici, návštěva biskupa Tomáška

přes most a svým klidem, rozvahou, znalostí jazyka a autoritou zajistil plynulý přechod střídavě vojska i civilního obyvatelstva ke spokojenosti všech. Za své statečné chování při přechodu přes řeku a zamezení vzniku paniky a chaosu byl vyznamenán Čs. válečným křížem 1939.

Po kapitulaci Francie se rozhodl pokračovat v započaté práci a spolu s dalšími vojáky a vojenskými duchovními se evakoval do Anglie. Na lodi ze Séte do Liverpoolu se snažil soukromými rozmluvami a přednáškami udržet důvěru ve vítězství spravedlivé věci klesající vojáky. V podpalubí se pokusil o třídní duchovní cvičení pro uvědomělejší katolíky.

Během čtyřletého pobytu na různých místech Velké Británie naplno rozvinul svoji práci. Jeho činnost náboženská, osvětová, kulturní a propagační mezi čs. vojáky a britským obyvatelstvem neměla obdoby. Zahrnovala v široké škále všechny dostupné prostředky. Nejprve začal ještě v čs. stanovém táboře v Cholmondeley v táborové kapli (stanu) s debatními večery, poslechem rozhlasu a přitažlivými kulturními akcemi. Zajišťoval projekci filmů. Pravidelně vydával náboženské a propagační tiskoviny, informační letáky a brožury se zábavnou tematikou, služební vojenské tisky a příručky. Rozesílal je do všech čs. posádek ve Velké Británii. Zásilky směřovaly rovněž k čs. jednotkám na Blízkém východě a v SSSR. Znali je krajané na obou březích Atlantiku.

Podílel se i na vydávání učebnic pro čs. internátní školu. Čs. myšlenku a zahraniční odboj propagoval na mnoha přednáškových akcích pořádaných pro britské civilní obyvatelstvo, zejména školní mládež. Půjčoval knihy. Snažil se prosadit pravidelné duchovní promluvy do programu čs. rozhlasového vysílání BBC.

Individuálně se věnoval nemocným, raněným a vězňům. Populární se staly Vaníčkovy cyklostylované edice, např. Zábavné čtení, Černá hodinka s přílohou hádanek, nebo praktické sešitky pro poštovní styk, adresáře, jízdní řády, společenské zvyky apod. Mezi tištěnými náboženskými texty nutno jmenovat jeho kázání Slova pravdy, publikace k jednotlivým církevním svátkům nebo pobožnostem, zpěvníčky, koledničky, kalendářičky, dále projevy církevních představitelů a papeže, nebo jejich poselství a pastýřské listy. K většímu porozumění a k lepší účasti na mši sv. měly přispět cyklostylované nedělní a sváteční mešní formuláře s příslušnými perikopami, vydávané pravidelně od počátku až do konce církevního roku. Byly vtěsnány na čtyři stránky osmerkového formátu a případný volný prostor byl doplněn dalšími vhodnými texty. Účastníci mši sv. měli tak možnost sledovat mešní texty a zakládáním mohl vzniknout malý misálek.

Vážnost doby vyžadovala vážít slova. Vaníček apeloval, burcoval, polemizoval. Veškeré jeho snažení bylo zaměřeno na povznesení morálky mezi vojáky v duchu osvědčených křesťanských zásad a na upevnění vlastenečství. Často poukazoval na morální odpovědnost důstojníků za svěřené mužstvo a vždy zastával názor, že určité funkce či hodnosti musí odpovídat i náležité chování jejího nositele, což platí nejen ve vojenském prostředí. Armádu pojal jako misijní pole. Byl přesvědčen, že úspěch organizované síly nezávisí jen na dokonalém výcviku, nýbrž i na mravně duchovní síle, již dává náboženství.

V roce 1944 se jako jeden ze čtyř vojenských duchovních účastnil bojových akcí Československé samostatné obrněné brigády při obléhání města Dunkerque. Pravidelně sloužil mše v poli i v zázemí, navštěvoval nemocné na ošetřovnách i vojáky na pozicích a pohřbíval padlé. Za svoji činnost u Dunkerque byl vyznamenán Pamětní medailí se štítkem F-VB a Československou vojenskou medailí za zásluhy II. stupně.

Ti, kteří se s ním poznali, na něj vzpomínají jako na kněze v nejkrásnějším slova smyslu, pastýře duší, přípravného vždycky přinést duchovní útě-

Hugo Vaníček vojenským duchovním v poválečné Československé armádě

chu, ale i materiálně pomoci, a když bylo zapotřebí, dělat i nosiče raněných. Stejně poctivě se později věnoval i duchovní správě všude tam, kam byl v průběhu svého života poslán, a všichni, kteří se s ním setkali, na něho s vděčností vzpomínají.

Během své poválečné vojenské činnosti přispěl, již jako major duchovní služby, k budování struktury vojenské duchovní správy v armádě ČSR, které přerušily únorové události. V létě 1948 pobýval ve vyšetřovací vazbě. Po podmínečném odsouzení na dva roky byl poslán na zvláštní dovolenou a v září 1949 byl přeložen do výslužby. Vojenští duchovní přestali v československé armádě fakticky působit na rozhraní září a října 1950 v době totálního přechodu na vojenskou organizaci podle vzoru Sovětské armády.

Na začátku padesátých let byl Vaníček tři roky v internaci v Želivě a v Hájku. Na svobodu vyšel se zákazem dalšího působení v pražské arcidiecézi. Litoměřický kapitulní vikář Mons. Oliva, se kterým se znal z minulých let, mu po souhlasu krajského církevního tajemníka KNV v Ústí nad Labem vyšel vstříc a umožnil mu duchovní službu v litoměřické diecézi. 25. dubna 1953 byl, ač skoro padesátník, jmenován kaplanem při arciděkanském kostele Nanebevzetí Panny Marie v Ústí nad Labem. Jeho zásluhou se po četných intervencích tento hlavní ústecký chrám, za války

značně poškozený při americkém náletu na město, dočkal opravy a navrátit svému původnímu účelu. Jeho znovuvysvěcení 21. října 1956 se v Ústí nad Labem již nedočkal. Po třech letech mu bylo umožněno opět působit v pražské arcidiecézi a od 1. září 1956 byl ustanoven administrátorem proboštvství v Roudnici nad Labem. Po dvanáctileté službě v Roudnici působil dalších 22 let v Libčicích nad Vltavou. Věnoval se službě svěřeným farníkům a opravám budov. Z doby svého působení za 2. světové války nashromáždil unikátní sbírku dobových materiálů i množství vlastních vzpomínek. Poslední léta, kdy mu ubývaly síly, dožil v péči kněžského domova. Zemřel 13. dubna 1995.

Jeho zásluhy nebyly za jeho života nikdy řádně oceněny. Jako příslušník zahraničního západního odboje, o němž se spíše mlčelo, byl šikanován a jako kněz, který se ozval proti komunistickému poručníkovi církvi, byl vězněn. In memoriam byl povýšen do generálské hodnosti. Biskup Jaroslav Škarvada o něm v pohřební řeči prohlásil, že odešel věrný Čech, poctivý kněz a statečný voják.

Martin Flosman

Fotografie na této dvojstráně jsou z pozůstalosti P. Hugo Vaníčka.

Po propuštění z internace

Umění české reformace

Originály ze sbírek litoměřické diecéze jsou vystaveny na Pražském hradě - Klaudiánova mapa Čech, konvolut Aristotelovy Metafyziky a malovaná oltářní křídla z Roudník

Klaudiánova mapa Čech, konvolut Aristotelovy Metafyziky s kresbou pod obojí na předešlý z fondu kapitulní knihovny a dvě malovaná oltářní křídla z Roudník na Ústecku (s vyobrazením Jana Husa na hranici) – vzácná díla ze sbírek litoměřické diecéze – jsou od 16. prosince 2009 vystave-

tisk Aristotelovy Metafyziky si budou moci návštěvníci výstavy Umění české reformace prohlédnout vůbec poprvé. Výstava bude probíhat až do 4. dubna 2010, otevřena bude kromě 24. prosince 2009 denně od 10 do 18 hodin.

Konvolut Aristotelovy Metafyziky s kresbou pod obojí na předešlý z fondu kapitulní knihovny

První samostatná mapa Čech

Klaudiánova mapa Čech je základním mezníkem v naší kartografii. Je nejstarší známou mapou zobrazující Čechy jako geografický a politický celek. Jejím autorem je mladoboleslavský lékař a knihtiskař Mikuláš Klaudián. Původně patrně cestovní mapa je ručně kolorovaným výtiskem nalepeným na plátno. Orientovaná je

Vzácná Klaudiánova mapa Čech před předvozem, na snímku je Markéta Vladyková, vedoucí oddělení fondu správy a sbírek Státního oblastního archivu v Litoměřicích.

severem dolů. Je jednou z prvních map s obrazem cest a první tištěnou mapou s rozlišením měst podle náboženského vyznání - na katolická a utrakvistická. Obsahuje na 280 měst, městeček a hradů, význam každého znaku i jména je i dnes srozumitelný a jasný. Z českých řek jsou zakresleny a popsány Vltava, Labe, Ohře, Jizera, Orlice a Sázava, beze jmen zůstaly Berounka, Lužnice a Otava.

Cesty byly doplněny ručně. Všechno názvosloví je české.

K mapě, která představuje asi třetinu plochy tisku o rozměrech 64 x 126 cm, byla připojena část obsahující erby jednotlivých zemí, rodů a významných českých měst včetně alegorických, mravoučných vyobrazení a textů. Nejnapadnější z nich je vyobrazení nad mapou – vůz zapřažený ze dvou stran, tažený dvěma směry a obsazený hašteřícími se cestujícími. Nejpravděpodobněji alegorie tehdejší náboženské a politické nesvornosti v zemi. Druhé vyobrazení ukazuje přepadení cestujícího obchodníka.

Klaudiánova mapa je památkou vzácnou nejen pro nás, ale i z širšího hlediska evropské kartografie. Čechy – první ze všech středoevropských zemí – dostávají samostatný tištěný mapový obraz. Pak teprve následovaly první mapy Bavor (1523), Polska, Uher, Horních Rakous, Slezska, Míšně, Saska, Moravy (1568) aj. Uložena je ve Státním oblastním archivu v Litoměřicích.

Zdroj: Karel Kuchař, *Naše mapy odedávna do dneška*, Nakladatelství Československé akademie věd. (Autor uvádí: Mikuláš Klaudiván, *Klaudiánova mapa Čech*)

Oltářní křídla z Roudník

Dvě malovaná oltářní křídla (s vyobrazením Jana Husa na hranici) pocházejí z kostela sv. Václava v Roudníkách u Chabařovic na Ústecku. Jde o jediné dochované monumentální vyobrazení specificky husitského ikonografického námětu Upálení Jana Husa, jež se dochovalo ze středověku. Po polovině šedesátých let 20. století je při restauro-

Malovaná oltářní křídla z Roudník. Akademická malířka a restaurátorka Radana Hamsíková – Podzemná hodnotí stav díla před převozem.

vání mobiliáře kostela objevili studenti restaurátorského ateliéru pražské AVU, když pod raně barokní malbou na dřevěných dveřích vedoucích do prostoru za oltářem zjistili starší malířské vrstvy.

Retábl (oltářní nástavec), k němuž křídla s malbami patřila, stával v kostele sv. Václava v Roudníkách nejspíše jako hlavní oltář. Kostel je zmíněn jako farní už roku 1352, datum jeho stavby (či přestavby) uvedené na svorníku klenby v presbyteriu je rok 1486. Retábl patrně vznikl na přelomu šedesátých a sedmdesátých let 15. století, jeho autor není znám. Je velmi pravděpodobné, že jej pro vesnický kostel pořídil jeho patron. Roudníky v té době patřily k rozsáhlému severočeskému panství rodu Vřesoviců.

Ikonografie maleb je jednoznačně utrakvistická. Obraz Upálení Jana Husa zůstává pro 15. století v rámci monumentálního umění unikátním. Všechny obrazy na vnitřních stranách křídel představují prvomučedníky, do jejichž společnosti je Hus zařazen. Nejtěšnější je jeho spojení se sv. Vavřincem, tedy jiným „upečeným světcem“. Takto formuluje tertium comparationis Husa a Vavřince už jedna z nejstarších husitských liturgických skladeb Passio Johannis Hus secundum Johannem Barbatum. Při zavření křídel jsou na vnějších stranách desek jednoduché, osamocené postavy světců – sv. Jakub Větší, snad sv. Vavřinec, sv. Jakub Menší a sv. Štěpán. Vavřinec a Jakub Větší jsou zastoupeni na obou stranách křídel.

V nedochovaném středu retáblu byla zřejmě skříňovitá schránka, do níž se stavěla monstrance s Tělem Kristovým, aby se zajistilo, že centrem a úběžníkem liturgické účty bude vždy jen „Kristus sám“. Obrazy byly s největší pravděpodobností od počátku určeny pro zdejší vesnický farní kostel. Rod Vřesoviců byl pevně utravistický a téhož vyznání byli pravděpodobně i obyvatelé vesnice Roudníky. Pro venkovské publikum měl ikonografický program hlavního oltáře kostela zřejmě jednoduchý význam názorně demonstrace a potvrzení jejich církevní identity: česká církev ospravedlněná Husovým martyriem je právoplatnou součástí obecné („katolické“) církve.

Zdroj: Milena Bartlová, „Upálení sv. Jana Husa“ na malovaných křídlech utrakvistického oltáře z Roudník, Masarykova univerzita v Brně

O výstavě

Českou reformací (přibližně léta 1380 až 1620) je označováno období českých dějin od husitství do Bílé Hory, v níž hrála velkou politickou i kulturní roli nekatolická vyznání a jejich představitelé. Díky mimořádným historickým okolnostem existovalo v českých

zemích v období od husitství do porážky českého stavovského povstání v bitvě na Bílé hoře několik křesťanských denominací. Vedle římských katolíků měli právní postavení zajištěni jen utrakvisté, ostatní konfese, jako Jednota bratrská, luteráni a kalvinisté, fungovaly mimo zákon jen díky podpoře aristokratických patronů a slabé centrální moci. Příslušníci nekatolických konfesí se pokoušeli o legalizaci svého postavení, což se jim v plné míře podařilo prosadit až v tzv. Rudolfově majestátu o náboženské svobodě vydaném v roce 1609.

Během téměř dvousetletého soužití katolíků a nekatolíků vznikla v reformačně orientovaném prostředí řada uměleckých děl a stavebních památek. Všechny konfese používaly výtvarná díla jako prostředky své reprezentace a současně se mnozí významní teologové vyjadřovali k otázce obrazů v náboženské praxi. Přestože památkový fond je v tomto ohledu mimořádně rozsáhlý a zahrnuje často i velmi kvalitní díla dochovaná nezřídka in situ v prostředí dnes katolických chrámů, překvapivě se často setkáváme s názory, že reformace výtvarné umění odmítala, a pokud nějaké existovalo, bylo

zničeno v pobělohorské době.

Cílem výstavy Umění české reformace je opravit tento zastaralý a pravdě neodpovídající názor. Vystaveno bude téměř sto děl, která dokumentují kvalitu i šíři tvorby, a vznikly zejména v sakrálním prostředí, kde často dosud slouží náboženskému účelu. Výstava je prvním příspěvkem do diskuse o roli umění a uměleckých děl v širším kontextu křesťanských vyznání, které byly nuceny najít společný modus vivendi přes zásadní rozdíly, které je rozdělovaly. Předvede řadu unikátních uměleckých děl zapůjčených z církevních depozitářů i přímo z kostelů.

Záštitu na výstavou převzali - Livia Klausová, manželka prezidentka České republiky, Miloslav kardinál Vlk, arcibiskup pražský a primas český a Pavel Černý, předseda Ekumenické rady církví a Rady Církve bratrské. Pořadatelem je Správa Pražského hradu, kurátory Kateřina Horníčková a Michal Šroněk, katalog k výstavě vydává nakladatelství Akademia.

Zdroj: <http://www.kulturalnahrade.cz>

Foto: Jana Michálková

Výstava

o historii české Bible v Liberci

Před dvaceti a více roky bychom těžko uvěřili, že se v budově radnice města Liberec bude konat výstava pod názvem „Česká Bible v průběhu staletí“. Výstavu zajistila Společnost přátel České Bible se sídlem v Praze pod vedením paní Aleny M. Kubičkové. Jedná se již o celkově třicátou (třicátou!) výstavu, kterou tato společnost od roku 2002 pořádala nejen v Česku, ale i jinde po Evropě (Brusel, Itálie, Polsko, Slovensko, Maďarsko). Výstava se konala ve sklípku liberecké radnice od 12. října 2009 a pro velký úspěch byla o dva týdny prodloužena, až do

štině se bohužel nedochoval, a tak nejstarším exponátem byl ručně psaný Vyšehradský kodex z roku 1085. Mezi vystavenými díly byly unikáty jako Bible drážďansko-leskovecká, první česká Bible psaná na pergamentu z roku 1360, originály Bible pražské (1488) a Bible kutnohorské (1489), což jsou dvě nejstarší tištěné inkunábule na našem území, a další zhruba stovka zajímavých exponátů. Novinkou byla Jeruzalémská bible a nechyběla ani kopie 70 kg vážícího Kodexu giganta známého jako Dáblova bible, která skončila ve Švédsku. Byly tu biblické mapy,

vorníku, Bibli na výstavu zapůjčila také například rodina Lobkowiczů či textař Michal Horáček. Jak sám uvedl, dědí se z pokolení na pokolení.

Věřte, nevěřte, ale v průběhu let 2008 až 2009 byly v Česku vydány celkem čtyři různé Bible:

Česká synoptická Bible (tj. kralická z r. 1613 a ekumenická z r. 2004 v jednom svazku ve dvou sloupcích), Bible pro 21. století (B21), Český studijní překlad a česká verze Jeruzalémské bible.

Jeruzalémská bible

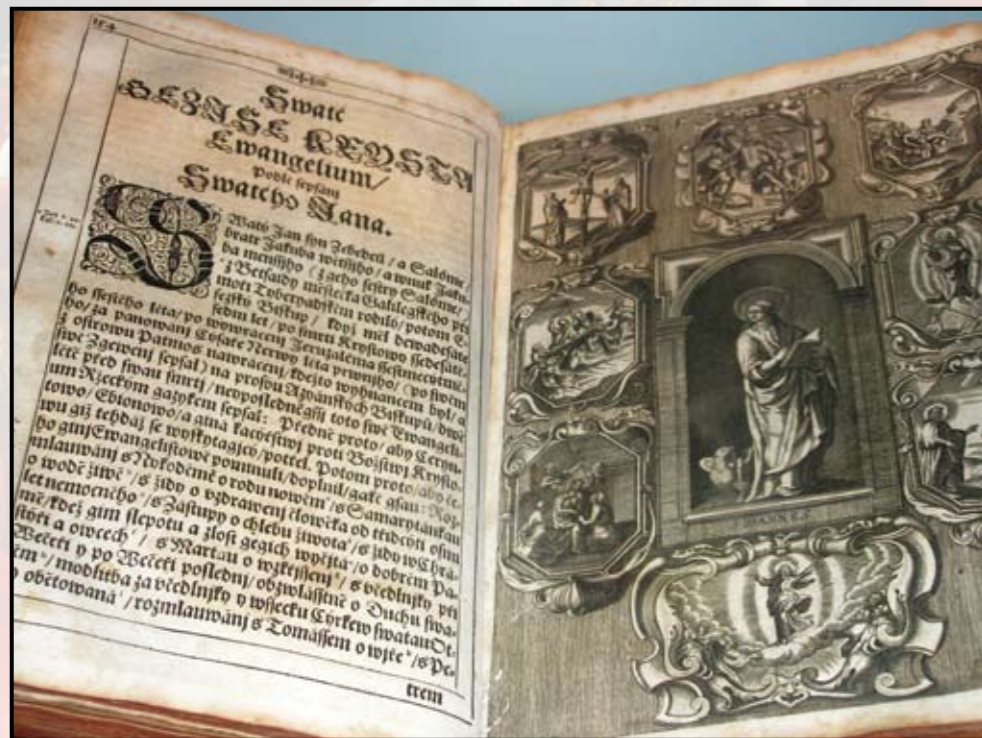
Samostatnou částí výstavy byla Jeruzalémská bible, zejména historie jejího překladu. Je dílem francouzské Jeruzalémské školy založené z iniciativy dominikánského řádu v roce 1890. Čeští překladatelé, mezi nimiž byl i nynější královéhradecký biskup Dominik Duka a manželé F. X. a D. Halasovi, pracovali na překladu 29 let. S překladem začali ještě za časů komunistické normalizace, jejich práce byla několikrát přerušena a překladatelé byli i vězňeni. V době totality bylo šíření a rozmnožování náboženských knih trestné, překládat Bibli však kupodivu trestné nebylo, takže se překladatelé dostali po nějakém čase zase na svobodu. Vše se přepisovalo nejprve ručně, nad textem se diskutovalo a teprve pak se psalo na psacím stroji, vždy originál a šest průklepů. Pisemné záznamy takové ruční práce byly na výstavě rovněž k vidění.

Význam Bible

V rozhovoru s ředitelkou výstavy, paní Alenou M. Kubičkovou zaznělo, jaké velké postavení má Bible pro náš národ v jeho dlouhé historii. Nemálo lidí, kteří přišli na výstavu a poprvé se bez předsudků s Bibli seznamovali, tímto snad bylo osloveno. To byl jistě i hlavní motiv výstavy, s jejíž přípravou, organizací, financováním měli pořadatelé velké starosti: nabídnout Bibli a evangelium těm, kdo o nich mají pokřivené

přehled všech vydaných Bibli v Čechách a na Moravě, obrazy, citáty z Bible, její charakteristiky i historie biblického Izraele. Součástí výstavy byly doprovodné přednášky, koncerty a ruční přepisování Bible.

Bible byly zapůjčeny z různých zdrojů. Jeden z doprovodných programů, nazvaný Naše Bible, představil exponáty pocházející z osobní knihovny našeho prvního prezidenta T. G. Masaryka, Bible z Pražského hradu i nejmenší vesničky Slovácka - z Ja-

Bible svatováclavská z roku 1677 - detail Evangelia sv. Jana

28. listopadu. Výstavu zhlédlo více než 3 000 návštěvníků. Slavnostní vernisáže se zúčastnil emeritní litoměřický biskup Josef Koukl.

Bible v období jedenácti století

Výstava představila vývoj překladů Bible do češtiny od časů Cyrila a Metoděje až po dnešek. K vidění byly originální Bible psané rukou, tištěné nebo v digitální podobě na multimediálních nosičích. Cyrilo-metodějský překlad ve staroslověn-

tele Bible dalším lidem. Je úžasné, že se v Čechách našli ti, kteří překladům Bible zasvětili celá desetiletí - že se pro ně vedle starosti o rodiny stala hlavní náplní práce a že další lidé či nadace tyto projekty financovali.

Překlad Bible není jednoduchý. Ne-

kladu. Dnešní počítač neslouží jen jako lepší psací stroj, rychlý slovník a paměťové médium. Tito překladatelé nejprve vytvořili podpůrný počítačový systém, umožňující doslovný překlad hebrejských slov či spojení do všech možných variant českých ekvivalentů. Současně byla průběžně zobrazována místa použití již hotových překladů. Cílem překladu nemůže být doslovnost, ale věrnost, srozumitelnost, výstižnost či emotivnost původního textu. Jak ale přeložit hebrejské slovo či slovní spojení, které nemá český ekvivalent, aniž by docházelo k neúměrnému prodlužování překladu, poznámkového aparátu či komplikované textaci a snížené srozumitelnosti? Cílem Českého studijního překladu bylo nezakrývat problémy překladu a nabídnout text Bible pro „písmáky“, kteří Bibli detailně studují.

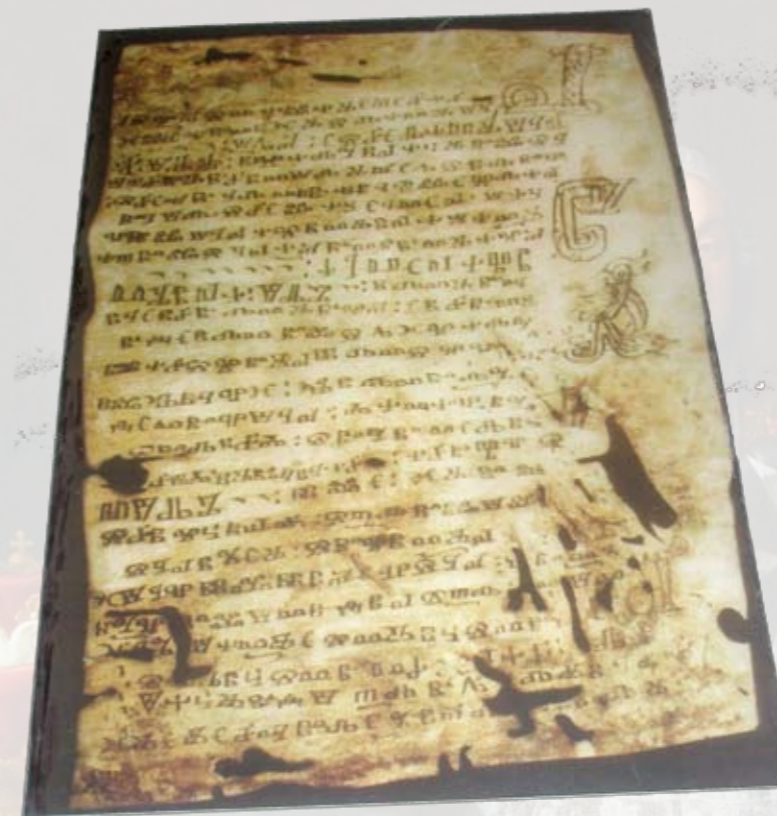
Bible v datech

Kompletní Bible se dočkala překladů do 429 jazyků světa a Nový zákon existuje v 1144 překladech. Bible a její jednotlivé knihy jsou dostupné ve 2426 jazycích z téměř šesti tisíc jazyků, které na světě existují. Patří mezi nejvíce překládané knihy světa, vydávané v milionových nákladech.

Z šesti miliard lidí na zeměkouli jich ještě 200 miliónů nemá Bibli přeloženou do své mateřštiny. Traduje se příběh jednoho malého kmene, který čítal jen asi 200 lidí. Kmen byl morálně a hodnotově na tak nízké úrovni, že se jeho členové rozhodli, že dobrovolně vymřou - nebudou plodit potomky. Po příchodu misionářky, která pro tento kmen nejkrásnější částí Bible přeložila, lidé své rozhodnutí přehodnotili, změnili se k lepšímu a nevymřeli.

Jan Suchánek, Jablonec nad Nisou, redakčně upraveno

představy. Menší děti měly možnost účastnit se soutěže ve vlastním zpracování příběhu Jonáše, velryby a Jonášova poslání v Ninive. Viděl jsem úžasné originální obrázkové zpracování tohoto příběhu asi na deseti stranách.

Hlaholské písmo - Kyjevské listy z doby Cyrila a Metoděje

Práce překladatelů

Přibližně před deseti lety jsem během jednoho roku dokázal přečíst celou Bibli - Český ekumenický překlad. Protože jsem se následně o Starý zákon nepatrně (ale opravdu nepatrně) zajímal, bylo pro mne možné lépe se večit do pocitů překladatele Bible, který se svou prací přímo dotýká

může existovat její jediný správný překlad. Překladatelé musí nejprve definovat pro jaké čtenáře je určený, k jakým účelům má být užíván, z jakých písemných zdrojů bude vycházet, k jakým všem jiným překladům se bude přihlížet, jak bude rozdělena práce, jaký bude časový průběh, množství doprovodných poznámek či alternativních překladů, aby byly zajištěny provázanosti jednotlivých knih mezi sebou, jak budou řešena komplikovaná místa atd. Když před více než dvaceti roky vznikl Český ekumenický překlad, překladatelé v případě sporného místa o vybraném řešení nehlasovali, ale problém odložili a vrátili se k němu později se snahou o jednomyslné řešení.

Na přednášce MgTh. Michala Krchňáka, jednoho z překladatelů Českého studijního překladu o „slas-tech a strastech překladatele Bible“, v Městské knihovně v Jablonci nad Nisou byla popsána technologie pře-

Jeruzalémská bible a autorka výstavy paní A. M. Kubičková

nejen dávné historie a jiné kultury, ale i toho, co nás všechny přesahuje a co se nám všem nabízí. Je takřka nemožné tlumočit zážitky překlada-

Přepisování Bible se ujala paní Hana Suchánková

Otázka pro P. Miroslava Šimáčka, biskupského vikáře pro záležitosti studia a pastoraci Jak papežova slova změnila pohled na věci, které děláte?

Uplynulo několik měsíců od návštěvy papeže Benedikta XVI. v naší zemi, mohli jsme znovu pročíst jeho projevy, můžeme je nyní reflektovat a pokoušet se je uvádět do praxe.

Zdá se, že jedno z jeho důležitých poselství se dá vyjádřit sloganem „myslet globálně, jednat lokálně“. Domnívám se, že nám křesťanům hrozí dvojí riziko.

První je nezáměr o veřejné věci a nechuť orientovat se v nich. Vyžaduje to totiž čas, určitou námahu, výběr informací a podobně. Souvisí to zřejmě s celkovým trendem, kdy jsme často znechuceni společenskou situací. Rezignujeme a říkáme si: Co s tím můžeme dělat? Věnujeme se tedy především svým záležitostem, konáme třeba i řadu dobrých věcí, ale stahujeme se do soukromí a někdy i do určitého křesťanského ghetta.

Druhým nebezpečím může být, že sice kritizujeme celý svět a máme různé nápady jak ho změnit, ale přehlízíme člověka, který je vedle nás.

Jde tedy o to, abychom se nezabývali do konkrétních problémů a třeba i dobrých aktivit tak, že bychom už neměli čas podívat se dál a výš, než kam, obrazně řečeno, dopadá stín naší zvonice a na druhé straně, při všem „světovém nadhledu“, nepřestali vidět konkrétní lidi - zvláště ty potřebné kolem nás.

Nemyslím si, že by nám papež řekl úplně neznámé věci. Vyjádřil však

precizně to podstatné a dal věci do souvislosti jasně, nově a přesvědčivě. Papež nás však především přijel povzbudit ve víře. Jako základ položil duchovní úsilí každého jednotlivého křesťana:

„Pouze Kristova láska činí apoštolské působení účinným, především v těžkých okamžicích zkoušek. Každý pokřtěný a každé společenství se má vyznačovat láskou ke Kristu a ke svým bratřím. Ve Skutcích apoštolských čtete, že „obec věřících měla jedno srdce a jednu duši“ (Sk 4, 32). A Tertulián, spisovatel prvních staletí, píše, že pohané zůstávali ohromeni láskou, která pojila křesťany mezi sebou.“

Bez tohoto základu by každé úsilí o šíření Kristova evangelia bylo neúčinné. Totéž vyjadřuje veliký papež JP. II. v dokumentu Novo milenio ineunte: *„Dříve, než začneme plánovat konkrétní iniciativy, je třeba rozvinout spiritualitu společenství a dovolit jí, aby se stala formačním základem všude tam, kde se formují lidé a křesťané, kde jsou vychovávání služebníci oltáře, zasvěcené osoby a pastorační pracovníci, tam, kde se budují rodiny a komunity.“*

Je vidět, že papežové poslední doby jsou v těchto pohledech jednotní a navazují na sebe. Zde bych tedy viděl základ pro formační, pastorační, evangelizační, preevangelizační i misijní činnost církve u nás. Tímto směrem by mělo postupovat úsilí o vytváření farností. Především tam by se lidé měli cítit „doma“, měli by zažívat, že církev je, jak říká JP. II., *domovem a školou společenství (NMI 43)*. V naší diecézi to pak, podle mého názoru, znamená podporovat vytváření živých farností a otevírat jejich fary lidem. Předpokládá to často také praktické úpravy těchto objektů tak, aby odpovídaly dnešním potřebám. Zde se otevírá oblast plánování do budoucna, typování perspektivních farních obvodů a jejich personálního i finančního zajištění.

V litoměřické diecézi pracují diecézní centra pro rodinu, katechezi a mládež.

Již řadu let probíhají setkání mladších kněží, pastoračních asistentů, varhaníků a sbormistrů, trvalých jáhnů a v posledních letech také konvertitů. U všech setkání je snaha, aby probíhala v duchu, o kterém hovoří papežové, aby byla podporou a inspirací pro účastníky. Víme, že věřící většinou nepatří mezi majetnější část obyvatelstva. Často zápasí s existenčními problémy a mnoho energie musí věnovat zajištění svých rodin. Proto nejdeme cestou kvantity akcí, ale snažíme se o kvalitu a jdeme cestou možného a udržitelného rozvoje.

V diecézi dobře pracují některá centra – salesiáni v Rumburku a v Teplicích. Věnují se zejména dětem a mládeži a na jejich příkladu vidíme, jakou cenu má týmová práce. Podobné centrum Křižovatka v Příchovicích již řadu let úspěšně nabízí mladým lidem místo setkávání nejen mezi sebou, ale také setkání s Kristem. I zde hraje týmová spolupráce nezastupitelnou roli. Zdá se, že právě tyto příklady ukazují cestu do budoucna. V diecézi působí také několik církevních škol, které vykonávají důležitou činnost. Papež je povzbudil v pražské katedrále, kde vyjádřil jako prioritu výchovu nových generací. Tyto školy se potýkají s řadou těžkostí a budou vyžadovat do budoucna zvláštní pozornost a podporu.

Na závěr bych se chtěl zmínit, v právě probíhajícím roku kněžích, o kněžské službě v tomto kontextu. Víme, co kněz znamená pro církev, pro uskutečňování výzev, které před něj klade církev a které vědomě nebo nevědomě očekává společnost. Zdá se, že kromě intelektuální a duchovní formace bude do budoucna stejně důležitá výchova ke spolupráci kněží mezi sebou a k týmové spolupráci s laiky. Nemělo by se jednat pouze o pragmatickou spolupráci, i když i ta má svůj význam, ale také o to, aby tato spolupráce byla postavena na dobrém duchovním základě a ukazovala, že církev je živým a bratrským společenstvím.

Výstava betlémů v Ústí nad Labem

Také o letošních Vánocích pořádala Římskokatolická farnost - arciděkanství Ústí nad Labem v kostele Nanebevzetí Panny Marie tradiční výstavu betlémů. Tentokrát již po třiatřicetileté. Návštěvníci si jich tu mohli prohlédnout na sedm desítek.

Hlavní vystavený betlém vytvořili pro letošní výstavu studenti Gymnázia dr. Václava Šmejkal – Stavbařů, Ústí nad Labem pod vedením pana učitele V. Kazdy. Přehlídku betlémů dřevěných, keramických, voskových, papírových či z perníku, statických i pohyblivých, jsme doplnili texty vánočních koled, abychom přiblížili slovy mnoha generací milost, které se všemu lidstvu dostalo narozením malého Ježíška v Betlémě.

Expozice výstavy navázala na minulá léta. Nezměnily se výstavní prostory chrámu, ale vystřídali nebo objevili se noví tvůrci vystavených betlémů. Každý rok je výstava více či méně jiná, i když kritickému oku nejednoho návštěvníka se může jevit téměř stejně. Není ale smyslem našich výstav připravit s velkou reklamou bombas-

kteří jinak do kostela nepříjdou, pro které Bůh v tom lepším případě je veliký otazník či velká neznámá.

Letošní výstava byla odlišná od těch

aby tento vliv byl přínosem pro náboženský život farnosti a ve spojení s duchovním prostorem kostela ve svém středu i celému městu.

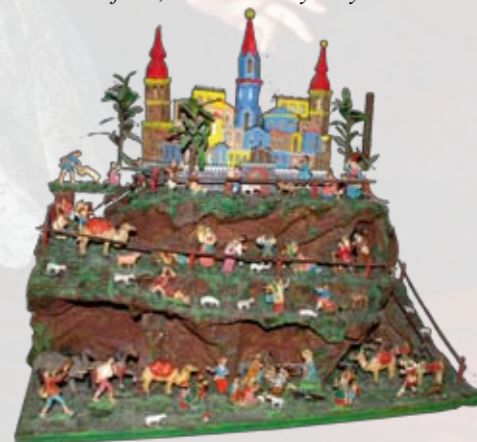

předcházejících především v tom, že se konala v úplně jiných podmínkách. Změna se netýkala výstavního prostoru kostela samotného, ale jeho bezprostředního okolí. Utichl téměř dva roky trvající stavební ruch okolo kostela, zmizelo stavební ohrazení, v jeho sousedství se již nenachází velké parkoviště, ani neleží mezi dvěma tržnicemi. Stojí ve středu nově zastavěné části centra krajského města. Nově postavené a na podzim otevřené společenské a obchodní centrum Forum, obklopující z větší části farní kostel, je v této době novým, ale především také ještě neznámým sousedem. Jeho vliv bude jistě patrný v dalším životě farnosti i celého města.

Přejeme si v této chvíli s otcem arciděkanem Miroslavem Šimáčkem,

Výstava betlémů v kostele Nanebevzetí Panny Marie probíhá od 16. prosince 2009 do 3. ledna 2010. Otevřena je ve svátečních dnech od 13 do 17 hodin, ve všedních dnech od 9 do 17 hodin, 24. a 31. prosince od 9 do 15 hodin.

Jan Gottfried, koordinátor výstavy

tickou výstavu se „super“ exponáty a velkým humbukem, jak by to asi patřilo k dnešní době. Naše výstavy chápeme jako velmi citlivé doladění vánoční doby, jako ozřejmení stěžejních pravd naší víry i pro návštěvníky,

POZDRAV Z DIECÉZNÍHO PASTORAČNÍHO STŘEDISKA

Draží přátelé, na konci roku 2009, v atmosféře radostných svátků Kristova narození, chceme Vás všechny, se kterými jsme se setkali při různých příležitostech, pozdravit.

Přejeme Vám, aby radost Vánoc Vás provázela po celý rok a Maria byla Vaším vzorem i přímluvkyní při všem, co budete konat pro Jeho Království v roce 2010.

To Vám všem ze srdce přeji a na opětné setkání s Vámi se těším.

Jakub Myšíčka
referent

P. Miroslav Šimáček
biskupský vikář

Nabídka ikon z diecézního katechetického střediska

Naše diecézní katechetické středisko nabízí v tyto dny nabídku prodeje ikon, které mohou být milým a příjemným dárkem či odměnou za dobře vykonanou službu v našich farnostech.

Ikony jsou v různých velikostech a různého druhu. Všechny nabízené ikony „vyrobí“ lidé, kteří díky sdružení Podané ruce se vyléčili ze závislosti na nealkoholických návykových látkách.

Koupí těchto ikon každý přispěje na pomoc těmto lidem; tedy koupí pomůžeme hned 2x – uděláme radost druhému člověku, kterého obdarujeme, a zároveň pomůžeme těm, kteří chtějí být lepší, než nyní jsou.

Veškeré podrobnosti včetně objednávek na tel. 774 814 772 – P. Jurnečka, vedoucí DKC

MUSICA SACRA

V letech 1562 - 63 pobíhala poslední fáze církevního koncilu ve městě Tridentu, kde se také velice živě diskutovalo o budoucnosti církevní (liturgické) hudby. Hrozilo, že polyfonie bude úplně odstraněna z liturgie. Byla to velice ostrá diskuse, do které musel zasáhnout dokonce samotný císař Ferdinand I., který ve svém listě, adresovaném koncilním otcům, upozornil na skutečnost, že podle jeho názoru má vícehlasá hudba při liturgii své nezastupitelné místo. Pokud ji píší a provozují zkušení hudebníci, pak nepochybně povzbuzuje víru a zbožnost věřících, kteří jí naslouchají.

Po čtyřech letech a kousek, stojíme opět před tématem liturgické hudby. Má své místo v liturgii? A jak má být uskutečněna?

Svatý otec Benedikt XVI. při generální audienci v aule Pavla VI (21. května 2008) nabídl toto téma znovu k zamyšlení a poukázal na velikost hudby:

„Víra je láska, a proto tvoří poezii a hudbu. Víra je radost, a proto tvoří krásu. ...katedrály nejsou památkami středověku, ale domem života, kde se cítíme „doma“, setkáváme se zde s Bohem a s ostatními (věřícími, lidmi). ...Jestliže víra je živá, pak křesťanská kultura není minulostí, ale zůstává živou a přítomnou.“

Pokusme se tedy nyní spolu s církví zamyslet nad tím, co vše je spojeno s liturgickou hudbou.

Pojem hudba

Hudba a zpěv jsou fenomény, které nacházíme všude tam, kde jsou lidé. Dokonce je dokázáno, že dříve než se člověk dokáže verbálně vyslovit, disponuje určitou „vokální kapacitou“, která mu umožňuje sdělovat své pocity. A to je pro nás velice podstatné – člověk pomocí vokálů něco sděluje. Z toho tedy plyne, že hudba má komunikační funkci. Musí zaznít, aby byla hudbou (sonare), působí v posluchači odezvu (re-sonare), která se pak projeví ve vzájemné pospolitosti při hudebním zážitku. Hudba tedy slouží k vyjádření nesmyslových, duševních a duchovních skutečností.

Musica sacra

Jestliže je přirozeností hudby, že má komunikační funkci, tak myšlenka, že hudba je nedílnou součástí liturgie, má své opodstatnění. Pius X. ve svém dokumentu o posvátné hudbě píše: „*Posvátná hudba jakožto nedílná (integrální) část slavné liturgie má s ní společný všeobecný cíl, totiž slávu Boží a posvěcení i vzdělání věřících... Posvátná hudba musí tedy mít ve vynikajícím stupni vlastnosti, jež jsou vlastní liturgii, a to především posvátnost, správnost forem; odtud samo sebou vyplývá jiný její rys, totiž všeobecnost.*“

V instrukci „*Musicam sacram*“ je církevní hudba definována takto: „*a) Církevní hudbou se nazývá taková hudba, která je vytvořena pro bohoslužbu a má posvátnou a krásnou formu. – b) Pod pojem církevní hudby zahrnujeme: gregoriánský chorál, starou i moderní církevní polyfonii různých druhů, církevní hudbu pro varhany a pro jiné přípustné nástroje a lidový duchovní zpěv liturgický i mimoliturgický.*“

Bonifacio G. Baroffio ve své přednášce, kterou přednesl na symposiu O posvátné hudbě na Strahově, říká: „*Liturgická církevní hudba patří do oblasti modlitby. Je teologickou výpovědí, která proniká celý svět a rozvíjí se ze středu víry. Církevní hudba je to znění, které vnímáme jako zjevení a zprostředkování Božích slova lidem. Současně je církevní hudba také znející odpověď člověka, který se z hloubi srdce obrací k Bohu.*“

Adolf Adam ve své knize *Liturgika* v oddílu „Hudba v bohoslužbě“ píše: „*Hudba objasňuje Kristovo tajemství, podporuje vědomí společenství a komunikaci věřících a propůjčuje bohoslužbě přiměřenou slavnost.*“

V mnoha příručkách o liturgii je ale hudba neprávem označována jako „*ancilla liturgiae*“. Tuto chybu se snažil opravit již Pius XII., když nazval hudbu *ancilla nobilissima*, což můžeme chápat asi takto: církevní hudba má být podle působení, quoad actionem, chápána jako služba, ale svou podstatou (přirozeností), quoad naturam, to není služba, ale samotná liturgie, integrující a nezbytná součást slavnostní liturgie.

Sacrosanctum concilium (SC)

Tato konstituce, která se zabývá liturgií, se velice stručně v šesté kapitole vyjadřuje o liturgické hudbě. Samotný text neobsahuje žádnou definici pojmu *musica sacra*, neboť koncil vůbec žádné definice nepodal. Přesto můžeme ale říci, že tento text obsahuje jeden základní popis: „*Bohoslužebný zpěv, vázaný na slova liturgie je nutnou a integrální součástí slavnostní liturgie.*“ Můžeme tedy říci, že text je informativní a jeho obsah je výzvou pro odpovědné autority, které mají za úkol o liturgickou hudbu pečovat a uvádět do praxe. Aby byl

duch této konstituce zcela správně pochopen, je nutné si všimnout každého slova a dávat mu pravou hodnotu, aby nedošlo k nepochopení a opačnému výkladu. Jako příklad nám může posloužit článek 114, kde se praví:

Poklad církevní hudby ať je udržován a pěstován s největší pečlivostí. Neúnavné úsilí ať je věnováno povznese- ní pěveckých sborů, zvláště při katedrálách. Biskupové a ostatní duchovní správci ať horlivě dbají o to, aby na každém druhu zpívané bohoslužby mohlo mít celé shromáždění věřících aktivní účast, jaká mu náleží podle článku 28 a 30.

Jak je z textu patrné, má se vynaložit největší pečlivost k zachování pokladu církevní hudby. Tohoto úkolu se ale nedosáhne jen tím, že se bude uměle udržovat pěvecký sbor při katedrálách, ale podobně, třeba i menší mají vznikat v všech kostelích, a kde to není možné, má být role sboru zastoupena kantorem. Sbor a kantor totiž v liturgii neplní jen svou povinnost – zazpívat sobě vlastní zpěvy – ale má mimo jiné také podpořit, vést a udržet zpěv lidu.

Dále bychom mohli upozornit na skutečnost, že nejen ona viditelná činnost je obsažena pod tímto článkem, podpora a zakládání sborů, ale i méně znatelná, dlouhodobá a snad více náročná – hudební vzdělání pěvců, sbormistrů, varhaníků a hlavně duchovních.

„*Jistě že není možné žádat, aby kněží byli vychováni v profesionální hudebníky. Je však nezbytné, aby ti, kteří jsou hlavními zodpovědnými osobami za liturgické úkony, byli v liturgické hudbě v podstatě doma. ...Kněz, který chce být také liturgem své obce, musí tuto obec živit slovem Božím a svátostmi. Přitom nemůže přecházet otázku hudebního zprostředkování.*“ (Baroffio G. Bonifacio, Symposium musicae sacre, 1994, s.195)

I na této rovině má tedy vzniknout spolupráce. Hudebník a kněz spolu vytvářejí krásu liturgie výběrem skladby (hudebník) a textu (kněz). *A právě krásu liturgie by měla být na mysli všech duchovních:*

„*Mimo jiné má kněz věnovat pozornost všemu, co může pozvednout krásu a posvátnost slavení eucharistie. Při takovém slavení je důležité, aby se odpovídajícím způsobem zdůraznilo o jaké místo jde a jeho čistota, architektonická úprava oltáře a svatostánku, vznešenost posvátných nádob a rouch, zpěvu, hudby, posvátného ticha atd. to vše jsou prvky, jež mohou přispět k lepší účasti na eucharistické oběti.*“ (Direktář pro službu a život kněží, čl.49)

Slavení eucharistie se uspořádá tak, aby z ní měli všichni účastníci co největší užitek, pro který Kristus Pán eucharistickou obětí ustanovil. (CIC, kan.899 §3)

Aktivní účast lidu při liturgii (Actuosa participatio)

Nejvíce snad užívaným pojmem liturgické obnovy po Druhém vatikánském koncilu je právě pojem *actuosa participatio*. Není se čemu divit, neboť v SC čl.14 je řečeno: „*...tuto plnou a aktivní účast je třeba při obnově a pěstování posvátné liturgie mít co nejvíce na zřeteli*“ a v čl.114: „*Biskupové... ať horlivě dbají o to, aby na každém druhu zpívané bohoslužby mohlo mít celé shromáždění věřících aktivní účast, jaká mu náleží podle článku 28 a 30*“.

Při překladu tohoto výrazu „*actuosa*“ dochází velice často k nepřesnému překladu/výkladu. Slovo „*actuosa*“ znamená hybný, činný, živý. Jeho základ pochází ze slovesa *actus*, které označuje jistý děj, pohyb, jednání. Jak je vidět není jednoduché přímo vyjádřit, co se skrývá za tímto slovem, a tak autoři instrukce *Musicam sacram* podali v čl.15 vysvětlení tohoto pojmu: „*Věřící splní svůj liturgický úkol, když se ho účastní plně, uvědoměle a činně, jak to žádá povaha samé liturgie a jak k tomu má křesťanský lid pro přijatý křest právo a povinnost. Tato účast a) musí být především vnitřní; věřící ať svými myšlenkami sledují to, co pronášejí nebo co slyší, a ať spolupracují s Boží milostí; b) má být také vnější, tj., má prozrazovat vnitřní účast gesty a postojem těla, aklamací, odpověďmi a zpěvem. Věřící ať jsou také poučováni, aby naslouchali tomu, co zpívá duchovenstvo nebo zpěváci, a aby se snažili povznášet mysl k Bohu vnitřní účastí.*“

Aktivní účast tedy neznamená jen vnější činnost, aby se všichni viditelně zapojili do děje, ale zároveň i vnitřní, což krásně podporuje i čl.17 (*Musica Sacra*), kde se píše: „*V určitou chvíli ať se zachová posvátné ticho. To nejen nesmí učinit z věřících jakoby cizince nebo němé diváky liturgického úkonu, ale má být prostředkem, aby byli těsněji zapojeni do tajemství, které se slaví. K tomu přispějí vnitřní dispozice, vyvolané vyslechnutým Božím slovem, přednesenými zpěvy a modlitbami a duchovním spojením s knězem, který přednáší své části.*“

Jedná se tedy o jisté zniternění, o společnou cestu do nitra (a nahoru). Kardinál Joseph Ratzinger (Benedikt XVI.) ve svém článku „*Ke struktuře slavení liturgie*“ (-*Communio* 1999, s.348-357) varuje před tím, aby se nevstupovalo do hry jen v dimenzi výrazu, jen jako „*role*“ a v roli, neboť tím vzniká pouhé hrané společenství, které zaniká spolu se hrou a rolí.

Liturgie a zvláště eucharistie je jedno velké tajemství, které je potřeba nahlížet a rozjímat. To ale nelze konat činně, je nutné vnitřní ztišení a usebrání – zniternění. Máme-li však k tomu dojít je zapotřebí vytvořit k tomu podmínky nabídnout inspiraci. Papež Jan Pavel II. na toto téma říká:

V návaznosti na tento vznešený smysl pro tajemství pochopíme, jak se víra církve v eucharistické tajemství vyjadřovala v dějinách nejen vnitřním postojem zbožnosti, nýbrž i skrze řadu vnějších projevů zaměřených na to, aby vyvolávaly a zdůrazňovaly velikost slavené události. To postupně vedlo k tomu, že vznikl zvláštní statut organizace eucharistické liturgie s ohledem na různé legitimně zřízené církevní tradice. Na tomto základě se také rozvinulo bohaté umělecké dědictví. Architektura, sochařství, malířství i hudba se nechaly vést křesťanským tajemstvím a v eucharistii našly, ať přímo či nepřímo, podnět velké inspirace. (Ecclesia de Eucharistia, čl.49)

Předpisy pro zpěv při slavení eucharistie

Třetí část instrukce *Musicam sacram* se zabývá problematikou zpěvu při slavení eucharistie. V člancích 27-36 jsou předávány pokyny a informace, které si kladou za cíl seznámit jednotlivé skupiny (lid, sbor, kněžstvo) s jejich povinnostmi. Je zde snaha rozlišit jednotlivé možnosti slavení eucharistie – slavnostní, zpívaná a tichá mše.

Pro shromážděné věřící je podle instrukce Musicam sacram (čl.33) velice užitečné, aby se účastnili zpěvu propria. Mezi tyto zpěvy zvláštním způsobem patří i zpěv po čtení, který je součástí liturgie slova, čili lid mezitím sedí a poslouchá, a podle možnosti se může i účastnit.

Ordinárium je jedno z nejvíce diskutovaných částí mše. Má je zpívat vždy lid, nebo je možné, aby při slavnostech bylo zpíváno výhradně sborem?

SC v čl.28 praví: „Při liturgické slavnosti každý služebník církve i každý věřící má v rámci své funkce konat jenom to, ale i všechno to, co mu přísluší z povahy věci a podle liturgických předpisů.“ Co přísluší z povahy věci a podle liturgických předpisů sboru a co lidu?

Musicam sacram na tuto otázku odpovídá velice všeobecně: „(Sbor) se má starat, aby přesně vykonával části sobě vlastní podle rozličných druhů zpěvu, a aby podporoval aktivní (actuose) účast věřících.“ (čl.19) SC v čl.30 je již přesnější, alespoň v otázce lidu, když říká: „V zájmu aktivní účasti je důležité získat lid pro recitování aklamací a odpovědí a pro zpěv žalmů, antifon a písní; jde i o správné chování, gesta a držení těla. Ve vhodných chvílích se má také zachovávat posvátné ticho.“ Dále můžeme uvést čl.33 z instrukce Musicam sacram, kde je řeč o zpěvu propria a čl.34, kde se doporučuje, aby lid spolu s knězem zpíval Sanctus a u Agnus Dei alespoň závěrečné zvolání. V čl.35 je dále nabádáno k tomu, aby modlitba Páně – Pater noster – byla zpívána lidem spolu s knězem.

Jak je to tedy s ordináriem a se sborem? Přesné vymezení sborového zpěvu není určeno. Dále je nutné si uvědomit, že některé směrnice (o Credo, Sanctus a Agnus Dei) neobsahují imperativ, ale doporučení, čili je zde možnost pro vhodnou tvořivost. Máme-li tedy uchovat poklad liturgické hudby (SC č.114), spjatost s liturgickým děním a vroucnější vyjádření modlitby (SC č.112), je třeba jednotlivé části rozdělit mezi sbor (ordinárium)

a lid (proprium). Instrukce Musicam sacram v čl.16c přímo říká: „Některé zpěvy lidu by se měly svěřit jen sboru, zvláště když věřící nebyli ještě dostatečně poučeni a zvláště jedná-li se o vícehlasou skladbu...“

Krásou liturgie je, že některé úkony mají své neměnitelné předpisy a jiné otvírají prostor k tvořivosti, proto zde souhlasím s výrokem Pia XI., který řekl: „Horlivému knězi není nic nesnadného“. Chce-li tedy kněz přiblížit tajemství Ježíše Krista v liturgii, nebude pro něho problémem otevřít cestu, jak vnější tak vnitřní účasti lidu. Dokáže odhadnout schopnosti lidu a velice střídavě rozdělit jednotlivé zpěvy mezi lid a sbor. Hans Urs von Balthasar na toto téma praví: „Ve společné liturgii farního společenství má být vyjádřeno jak usebrání před vážností mysteria, tak radost z něho a pravá křesťanská radost může být vyjádřena ve způsobu, jakým farní společenství jednotně zpívá, jak se kněz modlí a jáhen předčítá svatý text. K důstojnosti liturgie a tedy i k radosti a k usebrání před vážností mysteria napomáhají díla nesrovnatelné světské krásy (sochy, obrazy, hudba), ale jen za předpokladu že ten, kdo slaví – skrze krásu – je podněcován nejen k estetickým vjemům, ale je i schopen se setkat s onou Boží slávou, k níž ho chtěli autoři takových děl dovést.“

K oblasti těchto děl nepatří jen gregoriánský chorál, svět Palestiny, velký počet starých německých kostelních písní, ale i mše Bachovy, Haydnovy, Mozartovy litanie a (vrchol víry poznamenané hudbou: nedokončené Credo jeho mše c moll) Kyrie ze Schubertovy mše Es Dur. Když se zpěváci taková a podobná díla opravdu modlí, dokážou díla zprostředkovat v lidech, kteří mají smysl nejen pro krásu, ale i pro svatost, pro božskou slávu, něco z pravé původní inspirace. (Communio 1999, Důstojnost liturgie, s.334-335)

Mgr. Řehoř Pavel Urban, OPraem

Sbor v současné době čítá 30 zpěváků a zpěvaček. Jeho repertoár je dán posláním sboru zpívat při katolických bohoslužbách. Zpívá mše a motteta od různých autorů všech slohových období. Mezi oblíbené české autory patří například V. Říhovský, J. N. Škroup, R. Führer. E. Marhula a další, ze zahraničních je to W. A. Mo-

instrumentální doprovod doprovázejí při slavnostních bohoslužbách. Například nyní, o Vánocích,“ dodává.

Vánoční novinky sboru

Během letošních vánočních svátků sbor doprovodí jak liturgii v katedrále, tak v okolí, kam vyjíždí i během

zart, Ign. Reimann, W. Menscick, C. Franck, Ch. M. Heiss atd.

Dirigentem sboru je Jiří Hälbig, na varhany doprovází Jaroslav Pulda. Skladby jsou vybírány v kontinuitě s liturgickým rokem a s přihlédnutím k možnostem sboru. „Nejsme profesionálním tělesem. Lidé ze sboru se zpívání věnují dobrovolně při svém zaměstnání a nemají školené hlasy. Zpíváme ale ze srdce rádi a rádi mezi sebou přivítáme nové členy sboru. Takže každý, kdo by rád Pána Boha chválil zpěvem, je srdečně vítán,“ říká Jaroslav Pulda.

Pravidelné zkoušky sboru se konají (mimo velké letní prázdniny) každou středu od 19.00 hodin v Diecézním domě kardinála Trochty na Komenského ulici č. 4 v Litoměřicích.

„Při velkých akcích, které mají diecézní význam a kterou bylo například biskupské svěcení nebo jáhenské či kněžské svěcení, spolupracujeme se zpěváky chrámových sborů z Loun, Chomutova a Mladé Boleslavi. Jim patří náš dík,“ říká Jaroslav Pulda. „Chtěl bych také zmínit dobrou spolupráci s litoměřickou základní školou umění, jejíž učitelé a žáci nás jako

podle toho, jak byla ohmataná, byla zřejmě v našem městě oblíbená. Na jednotlivých hlasech jsou nápisy – například v partituru pro kontrabas je uvedeno datum 25. 12. 1878, kdy se zřejmě zpívala. Je to poprvé, co jsme tuto skladbu nastudovali. Říkal jsem si, že bych oživil archivy litoměřických kůrů; repertoár, který se kdysi v Litoměřicích zpíval a kterým bychom se vrátili k našim předchůdcům a navázali na hudební linii, kterou zde zpěváci, varhaníci a kantoři začali. Hudba nemá hranice. Litoměřice bývaly především německým městem, a tak jsou tyto skladby pojitkem mezi současným a bývalým obyvatelstvem,“ připomněl Jaroslav Pulda.

„Máme svoje oblíbené, ustálené skladby, které tvoří základ našeho vánočního repertoáru, každý rok se jej ale snažíme zpestřit něčím novým. Během letošních vánočních mší zaznějí například francouzská kolela „Andělé nám zvěstovali“, kterou jsme již kdysi zpívali, nebo „Pastorela G-dur“ od Jana Michaličky a další skladby,“ uvedl.

Letošní novinkou, kterou chrámový sbor chystá na Boží hod vánoční, bude také Pastorela od Josefa Bernarda, moravského kantora, nazvaná „Vstávej, bratře, vstávej, domů poženem“, což je zřejmě kantorská práce, která se zdá být inspirována tvorbou Jakuba Jana Ryby či autory, v jejichž díle doznívá barokní poezie českých Vánoc.

Jana Michálková

Chrámový sbor Litoměřice

Každý, kdo by rád Pána Boha chválil zpěvem, je zde srdečně vítán

Sborový chrámový zpěv má v Litoměřicích velmi dlouhou tradici. Před druhou světovou válkou byly v Litoměřicích dokonce tři chrámové sbory. Katedrální – Domchor, Sbor děkanského kostela Všech svatých a chrámový sbor u kostela sv. Jakuba. Po válce, když bylo německé obyvatelstvo odsunuto, začal fungovat český chrámový sbor, který až dodnes zpívá při slavnostních bohoslužbách podle aktuální potřeby ve všech chrámech v Litoměřicích a také v blízkém okolí. O velkých svátcích zpívá sbor s instrumentálním doprovodem.

Krátké zprávy z diecéze

Děti z turnovského vikariátu pracovaly pro misie

V pátek před první adventní nedělí se na večerní mši svatě v Mnichově Hradišti objevilo nezvykle mnoho dětí. Touto mší totiž začínalo dvoudenní pečení vánočních perníčků na místní faře. Přijeli děti z nábožensství v Přepěřích, přišli i místní z Mnichova Hradiště a okolí, přijelo i několik dětí z Turnova. Pokyny byly jasné – spacák, kartáček na zuby, dobrou náladu a vlastní váleček na těsto s sebou. Farní hospodyně propůjčila dětem svoji velkou kuchyň, rozdělilo se těsto a práce mohla začít. Vyvátet těsto, vykrájet tvary a pečící plechy byly hnedle plné. U tříhodinového pečení však vydrželi jen tři skalní. Ostatní pilně nacvičovali zpěv a scénku na mikulášskou nadílku do kaple v Přepěřích. Den ukončili všichni společně modlitbou a požeňáním od P. Radka Jurnečky. Druhý den už od zdobených upečených perníčků nikdo neutekl. Tak dostaly komety nápisy Gloria, srdíčka veselé smajlíky a prasátka svoje PF 2010. Když si pro děti v sobotu odpoledne přijeli rodiče, bylo už všechno hotovo a v pokoji se prostíralo asi tři metry čtvereční zdobených červenobílých perníčků.

Děti však neválely, nepekly a nezdobily perníčky jen tak pro sebe, ale přidaly se svou prací k Misijnímu dílu dětí. Výsledek své práce nabízejí v kostelích na první adventní neděli farníkům za dobrovolný příspěvek na misie. Za čtyři velké krabice perníčků utrhly 6030 korun. Za tyto peníze nakoupí školní potřeby, pastelky, štětce a barvy a pošlou je dětem do Afriky. Svoje adventní předsevzetí pomáhat bližním tyto děti splnily. A co Vy?

P. Radek Jurnečka

Rorátní mše sv. v Jablonci nad Nisou

Liturgický rok zahajuje krásná doba adventní se svým eschatologickým rozměrem. Je to také doba, která je spojena na různých místech s tradicemi lidové zbožnosti, které nám mají napomáhat k hlubšímu prožití přípravy na příchod Krista. Mezi ně jistě patří i tradiční staročeské roráty - tj. brzká ranní mše sv. ke ctí Panny Marie v době adventní. Součástí této bohoslužby byly i zpěvy tzv. rorátů. V letošním adventu jsme je zavedli v naší farnosti, a to třikrát týdně - v pondělí, ve středu a v sobotu - s náročným začátkem v šest hodin ráno. I přes takto brzkou dobu byla zimní kaple kostela Nejsvětějšího Srce Ježíšova zcela zaplněna věřícími, kterým k zpívaným textům jako osvětlení sloužily pouze rozžaté svíčky. Nejmladší účastníci nebyly ještě ani dva roky a cestu si k nám našli i věřící z jiných církví. Po mši sv., kterou zde slouží děkan Oldřich Kolář nebo farní vikář Pavol Poláček, se pak dle možnosti setkali na faře k posezení u čaje. Jistě na tuto tradici navážeme i v příštím roce a doufáme, že se k nám přidají další farnosti z naší diecéze.

Radúz Drozen, pastorační asistent, Jablonec nad Nisou

Primice v Libouchci

Když se v kostelech ústeckého vikariátu objevilo oznámení, že se v neděli 25. října 2009 koná v liboucheckém kostele Tří králů primiční mše svatá, vyvolalo řadu otázek. Primice v obci a kostele, kde se koná mše jedenkrát měsíčně a kde je fara již od osmdesátých let minulého století neobsazena, by očekával málokdo, stejně jako příchod nového kněze, zejména když o kněžském svěcení nebylo povědomí.

Jednu ze svých primičních mší se zde rozhodl slavit P. Pavel Michal Pauli, OCD, bosý karmelitán z řeholní komunity ve Slaném. Jeho rod přišel právě do Libouchce již v roce 1922, mezitím se zde i v okolí rozrostl, a tak mše byla příležitostí oslavit kněžství v širokém kruhu rodinném. Na slavnost přijeli v hojném počtu i věřící z Ústí nad Labem a kostel se zaplnil tak, jak to zde bývá vždy na začátku roku při mši na Tři krále.

Jan Rosenauer, Ústí nad Labem

Tříkrálová sbírka poprvé v Mnichově Hradišti

V Mnichově Hradišti by se měla uskutečnit první Tříkrálová sbírka. Děti a studenti místních základních škol a gymnázia vyjdou do ulic města s pokladničkami označenými logem Charity České republiky 6. ledna 2010. V 9 hodin promluví ke koledníkům v prostorách radnice starosta města a místní farář jim požeňná. Kolem 14. hodiny se všichni shromáždí na faře na malý oběd, po kterém znovu vyjdou do ulic. V 17 hodin se všichni sejdou v kostele Tří králů k závěrečné bohoslužbě a odevzdání pokladniček.

Výtěžek sbírky je určen pro všechny postižené, kteří se vzdělávají ve školských zařízeních města Mnichovo Hradiště, což je asi deset dětí z místních základních škol a dvě z gymnázia.

P. Radek Jurnečka

Farník zaplatil nové varhany

Po třiceti letech se opět rozezněly varhany v barokním kostele svatého Mikuláše v Mníšku u Liberce. Druhý nedělí adventní je zde při mši sv. posvětil P. Miloš Raban.

Původní malé varhany nechalo z kostela odvézt vedení města v 70. letech 20. století, zpět však vráceny nebyly. Potřebných 500 tisíc korun na nákup a instalaci nových varhan daroval Stanislav Vohlídál, jeden z farníků. Jejich kompletní instalace trvala čtyři měsíce.

Nové varhany vyrobila v roce 1953 firma Organa v Kutné Hoře, následně byly umístěny do kostela na Slovensku, kde hrály pouhých deset let. Slovenský kostel získal varhany nové, větší, a tak původní putovaly do světa. V 60. letech se dostaly k opravě nástrojů zpátky do Kutné Hory a tam čekaly na své další využití až do letošního roku. Nehrající rozebraný nástroj od opraváře z Kutné Hory

nakonec při svém hledání objevil P. Miloš Raban. Za pomoci Stanislava Vohlídal je pro svůj kostel v Mníšku zakoupil. Chybějící pohon varhan se podařilo sehnat v Německu.

Při slavnostní bohoslužbě na nich zazněly skladby J. S. Bacha, které zahrál varhaník a lektor liberecké ZUŠ Lukáš Trykar.

Jana Michálková, www.liberecky.denik.cz

Jiří Grygar hovořil o Bibli a Velkém třesku

Osobnost předního českého astronoma RNDr. Jiřího Grygara, CSc. přilákala 2. prosince 2009 okolo 100 návštěvníků do auly Fakulty umění a designu univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem.

Dr. Grygar vystoupil s přednáškou na téma „Velký třesk a Bible“. Název přenášky mohl někoho překvapit, avšak Dr. Grygar je mimo jiné členem České křesťanské akademie a vztahu vědy a víry se věnuje již řadu let. Posлуchačům objasnil bohatý vztah Bible s astronomií, poukázal na zásadní roli křesťanských hodnot ve formování společnosti a zmínil také řadu aktuálních astronomických témat. Jednou ze zajímavostí bylo např. rozebrání a vysvětlení procesu s Galileem Galilei včetně rehabilitace Galileia Janem Pavlem II. v roce 1992.

Z astrofyzikálního hlediska bylo zajímavé slyšet o objevu nové, průzračné hmoty ve vesmíru, která je zjištělná pouze svou gravitací. Její hmotnost je asi třikrát větší než hmotnost veškerého „viditelného“ vesmíru.

Přednáška vedla k hlubokému zamyšlení, zejména když přednášející hovořil o tom, že dnes vědci považují za jednu z vlastností vesmíru skutečnost, že je antropický, tzn. je takový, aby vyhovoval životu člověka. Tuto skutečnost lze velmi těžko vysvětlit pouhou náhodou. Dr. Grygar zakončil svou přednášku citátem kardinála Baronia: „Bible neříká nic o tom, jak nebesa fungují, ale jak se máme do nebe dostat.“

Vzácnými hosty večera byli rektorka UJEP doc. Ing. Iva Ritschelová, CSc. a děkan Pedagogické fakulty doc. PhDr. Zdeněk Radvanovský, CSc.

Přednáška se uskutečnila v rámci iniciativy Quo vadis – tématických večerů, které pravidelně připravuje společenství křesťanské vysokoškolské mládeže v Ústí nad Labem s P. Miroslavem Šimáčkem. Jedná se o snahu přiblížit křesťanství studentům ústecké univerzity formou přednášek a diskuzí na křesťanská témata. Quo vadis se pořádá jednou měsíčně během akademického roku na půdě univerzity – v univerzitní kapli. Více o Quo vadis se můžete dozvědět na www.spolcousti.estranky.cz.

Petr Matula

Diecézní charita Litoměřice převzala řízení mise v Mongolsku

Diecézní charita Litoměřice převzala začátkem letošního prosince dohled nad projekty, které v Mongolsku realizuje Charita Česká republika a Diecézní charita Litoměřice je jejich spoluřešitelem.

Projekt Příprava a zavedení studijního programu sociální práce je realizován od roku 2007. Jeho záměrem je přispět ke snížení chudoby postižených a zranitelných skupin obyvatelstva zlepšením jejich sociálně-ekonomické situace a zvýšením jejich integrace do mongolské společnosti. Záměrem projektu Socioekonomická stabilizace geograficky a sociálně odloučených komunit, který byl zahájen v květnu 2008, je přispět k socioekonomické stabilizaci a rozvoji venkovských, geograficky a sociálně odloučených komunit v Mongolsku. Jeho cílem je umožnit obyvatelům kraje Bulgan vzdělávání v jejich přirozeném prostředí formou interaktivního radiovysílání a zpřístupnit tímto lidem terénní sociální služby prostřednictvím praxe studentů oboru sociální práce. Jeho realizace umožní dětem v odloučených komunitách provincie Bulgan absolvovat výuku ve svém přirozeném prostředí díky využití radiových technologií při jejich vzdělávání.

Projekt Informační a komunikační platforma pro sektor sociálně-zdravotní byl zahájen v září 2008. Záměrem je iniciovat mezi nevládními organizacemi, které poskytují sociální služby v Mongolsku, výměnu informací a celkově zviditelnit problematiku a závažnost problémů v socio-zdravotní oblasti prostřednictvím vybudování webového portálu. Sdruzoval by nevládní organizace a vysoké školy působící ve sféře sociálních služeb. Dále pak informovat o životě v ČR zejména ty mongolské občany, kteří zvažují vycestování do České republiky za prací, aby jejich rozhodnutí bylo informované a zodpovědné. Všechny tři projekty jsou financovány ze zdrojů státního rozpočtu ČR v rámci zahraniční rozvojové spolupráce České republiky.

Edith Kroupová, Diecézní charita Litoměřice

Dvacet let kostela sv. Václava v Mostě

Dne 9. prosince 2009 uplynulo dvacet let od vysvěcení kostela sv. Václava v Mostě. Stejně dlouho působí při tomto kostele chrámový sbor Cantores sancti Venceslai. Slavnostní mši k této příležitosti celeburoval o třetí neděli adventní litoměřický biskup Mons. Jan Baxant, koncelebrantem byl místní duchovní správce P. Josef Hurt. Bohoslužbu doprovodil chrámový sbor pod vedením Mgr. Markéty Gabrielové, který po skončení mše sv. přednesl koncert duchovní hudby ze svého repertoáru. Zazněl také Žalm 23, zhudebněný Ing. Jiřím Břízou, zakladatelem sboru, skladatelem liturgické hudby a dlouholetým varhaníkem v Mostě. Při této významné příležitosti vydal mostecký chrámový sbor první CD s živými nahrávkami svých zpěvů. Po koncertě následovalo setkání farníků s biskupem na faře.

Hlavní mostecký kostel Nanebevzetí Panny Marie měl nahradit původní kostel zničený při požáru v roce 1515. Jeho výstavbou byl pověřen žák Benedikta Rejta Jakub Heilmann ze Schweinfurtu. Stavba byla dokončena v roce 1594, věž kostela byla dostavěna Jiřím Kochem v roce 1602. V pozdějších letech byla renesančně a barokně upravena. Kostel je nejvýznamnějším syntetizujícím dílem podunajské, české a saské pozdně gotické architektury.

V roce 1964 padlo definitivní rozhodnutí o likvidaci královského města Mostu a vytěžení uhlí, které se pod ním nacházelo. Padlo rozhodnutí kostel jako celek přesunout. Celková váha břemena činila 12 000 tun a v Guinnessově knize rekordů je zapsána jako přeprava nejtěžšího předmětu po kolejích. Dne 15. září 1975 začalo zdvihání a nakládání celého objektu. Samotný přesun byl zahájen 30. září. Dráha měla obloukový půdorys a byla dlouhá 841,1 m se sklonem 12,3 promile. Kostel se po ní posunoval nepřetržitě rychlostí 1,2 až 3,2 cm za minutu. Transfer byl ukončen 27. října 1975. Po zabezpečení stability a renovaci byl kostel v roce 1988 otevřen veřejnosti, ale směl sloužit pouze jako koncertní a výstavní prostor.

Zároveň byla schválena výstavba náhradní modlitebny pro potřeby věřících z Mostu a okolí. Chrám měl vzniknout na nenápadném, skrytém místě, nesměl mít věž a na jeho exteriéru neměly být žádné výrazné náboženské symboly. Autorem projektu kostela sv. Václava byl arch. Michal Sborwitz, interiér kostela se stal dílem akademického sochaře Bořivoje Raka. Stavba byla zahájena v roce 1983. Převážnou část prací provedli farníci z Mostu svépomocně, hlavním zdrojem financování byly náhrady za církevní objekty zničené spolu se starým Mostem. Trojpodlažní stavba inspirovaná dispozicí raně křesťanské baziliky a románským tvaroslovím byla dokončena v roce 1989. Jednalo se o jedinou sakrální novostavbu v Čechách, která byla vybudována v normalizačním období.

Martin Flosman

Biskup požeňnal nový most přes Labe

Biskup Jan Baxant požeňnal nový silniční most přes Labe v Litoměřicích, který byl ve čtvrtek 17. prosince 2009 slavnostně uveden do provozu. Stavba, která má řešit složitou dopravní situaci ve městě, je podle litoměřického starosty Ladislava Chlupáče nejvýznamnější dopravní stavbou regionu za posledních sto let. Slavnostního zprovoznění mostu se dále účastnili představitelé Ústeckého kraje, města Litoměřice a sousední obce Mlékojedy, senátor Alexandr Vondra, zástupci sdružení zhotovitelů stavby a další hosté.

Nový most přes Labe je součástí stavby I. části přivaděče k průmyslovým zónám v Prosmykách u Litoměřic. V prostoru mezi Ústím nad Labem a Roudnicí nad Labem zajišťuje nové silniční spojení a po zkušenostech s ničivými povodněmi z roku 2002 byla celá stavba vyprojektována jako ochrana proti rozlití „staleté“, či dokonce „tisícileté“ vody.

Celá stavba přivaděče od dálničního napojení na D8, přes kruhový objezd před Lovosicemi, se sjezdem u Mlékojedy a dalšími stavbami až ke křižovatce Žernosecká na druhém břehu řeky, na silnici II/261, stála zhruba 1,6 miliardy korun, samotný most pak 845 milionů korun. Financována byla z rozpočtu Ústeckého kraje, evropských fondů či příspěvku Státního fondu dopravní infrastruktury. Most je dlouhý 608 metrů, hlavní oblouk přes Labe s délkou 151 metrů se stává rekordmanem v České republice. Jeho výstavba trvala dva roky.

Most nese název Generála Chábery. Tento válečný hrdina z druhé světové války, pilot František Chábera (* 5. 1. 1912 † 21. 10. 1999), je čestným občanem Litoměřic. V emotivním vystoupení zde na něj zavzpomínal plk. Bedřich Opočenský z litoměřické jednoty Čsl. obce legionářské, jejímž členem Fr. Chábera byl.

Jana Michálková

Kostel sv. Václava v Mostě

Děti pekly perníčky, foto Hana Formáčková

Nový most Generála Chábery v Litoměřicích, foto Karel Pech

Mongolsko: počítání ovčích kostí, foto archiv DCH

Primice v Libouchci, foto Jan Rosenauer

Alianční týden modliteb a Týden modliteb za jednotu křesťanů v roce 2010

Na počátku roku 2010 budou mít křesťané na mnoha místech světa opět příležitost se 14 dní setkávat a společně se modlit. Od 10. do 17. ledna 2010 bude probíhat Alianční týden modliteb. Na něj pak naváže od 18. do 25. ledna 2010 Týden modliteb za jednotu křesťanů.

Tématem Aliančního týdne modliteb je verš z knihy Skutků 1,8 „a budete mi svědky“. Tématem Týdne modliteb za jednotu křesťanů je verš z Lukášova evangelia 24,48 „Vy jste toho svědky.“

Další informace k Aliančnímu týdnu modliteb včetně materiálů k Aliančnímu týdnu

modliteb na rok 2010 naleznete na internetové stránce České evangelikální aliance - www.ea.cz. Informace k Týdnu modliteb za jednotu křesťanů budou zveřejňovány na internetové stránce Ekumenické rady církví v ČR v sekci: Týden modliteb za jednotu křesťanů 2010.

Před padesáti lety zemřel P. Franz Sitte

P. Franz Sitte (*7. 2. 1896) byl kněz litoměřické diecéze, který od roku 1922 působil ve farnosti Bořislav. Byl německé národnosti, díky svému apolitickému postoji nebyl po druhé světové válce

odsunut. Za války odmítl odstranit oltář svatého Václava z kostela v Hradišti, i když ho k tomu německé úřady nutily. Rovněž podporoval spojenecké zajatce a také farníky v nouzi. Zachovával vstřícný postoj ke všem farníkům bez rozdílu národnosti, byl velmi oblíben pro svou dobrosrdečnost, veselou povahu, štědrost a podporu sociálně slabších. Zasloužil se o výstavbu několika kaplí, obnovu

zvonového fondu za rekvizice z první světové války, opravil tři kostely a šestnáct kaplí. Jeho koníčkem byla regionální historie a vlastivěda. V roce 1936 vydal německy „Dějiny farní obce Bořislav“ a v 50. letech zpracoval historii celého regionu Českého středohoří pod názvem „Na slunné straně Milešovky“.

V průběhu 50. let marně žádal o povolení navštívit v Německé spolkové republice svoji sestru, která byla jeho poslední žijící příbuznou. Teprve v lednu 1960 dostal povolení k vycestování do západního Německa. 5. ledna 1960 se vydal z Teplíc na cestu

vlakem, na hraničním přechodu v Chebu byl však zadržen StB a dopraven do vyšetřovací vazby v Litoměřicích. Zde byl podroben výslechům a obviněn z revanšismu, neboť jeho texty měly dle tvrzení vyšetřovatelů připomínat odsunutým Němcům starou vlast a podporovat revanšistické hnutí. Sitteho práce však byly apolitické a psané z historického a vlastivědného pohledu. Při výsleších P. Sitte odmítl, že by chtěl páchat nějakou protistátní činnost. Přesto proti němu vznesl prokurátor obvinění z podpory a propagace fašismu.

Po třech dnech byl nalezen ve své cele v kalužích krve a po převozu do nemocnice zemřel následkem vykrvácení z proříznutých arterií na obou předloktích těsně nad zápěstím. Dle tvrzení vyšetřovatelů spáchal P. F. Sitte ve vazbě 8. ledna 1960 po 10. hodině sebevraždu. P. Sitte byl zpopelněn bez vědomí rodiny 14. ledna v krematoriu v Mostě za přítomnosti členů StB a urna s popelem se ztratila. Z farníků se nikdo nedověděl, co se s jejich knězem děje, a sestra marně žádala vyrozumění přes Červený kříž. Po úmrtí jim bylo oznámeno, že se dopustil rozvracení republiky, špionáže a spáchal ve vazbě sebevraždu. Pro verzi sebevraždy je však poněkud nečekané, že při pitvě zemřelého asistovali čtyři příslušníci Bezpečnosti. Celý případ byl od začátku až do konce řízen a manipulován Státní bezpečností a vzhledem ke způsobu provedení řezných ran můžeme s jistotou přijmout závěr, že P. Franz Sitte ve věznicí v Litoměřicích nespáchal sebevraždu, ale byl zavražděn.

Zádušní mši sv. za zavražděného P. Franze Sitteho bude u příležitosti kulatého výročí jeho tragické smrti sloužit litoměřický biskup Mons. Jan Baxant v sobotu 9. ledna 2010 ve farním kostele sv. Kateřiny v Bořislavi.

Martin Flosman

Foto – zdroj: Martyrologium katolické církve v českých zemích ve 20. století, připravuje Česká křesťanská akademie.

Vážení čtenáři Zdislavy,

přivítáme pomoc zájemců, kteří chtějí prezentovat svoji farnost a informovat o jejich aktivitách. Napište nám, poslejte fotografie, informujte nás o chystaných akcích na adrese zdislava@dltm.cz, zajímavosti otiskneme.

Objednávky a distribuci časopisu Zdislava zajišťuje prostřednictvím Postservisu Vydavatelství IN, s.r.o. z Jablonce nad Nisou. Zároveň také vyřizuje reklamace čtenářů, jimž nebyla předplacená Zdislava doručena (na adrese zdislava@in.cz nebo na tel. číslo 775 598 604).

Zdislava – měsíčník litoměřické diecéze

Vydavatel: Biskupství litoměřické. **Adresa redakce:** Biskupství litoměřické - diecézní časopis Zdislava, Dómské náměstí 1/1, 412 88 Litoměřice (zdislava@dltm.cz).

Za obsah časopisu odpovídá P. Stanislav Přibyl (pribyl@dltm.cz). **Redaktorka:** Jana Michálková (michalkova@dltm.cz). **Grafická úprava, sazba:** Miroslav Zelenka.

Tisk: Tiskárna Zetka tisk, s.r.o. (tiskarna.zetka@volny.cz). Registrační MKČR E7397. ISSN 1211-3042. **Objednávky a distribuci** zajišťuje Vydavatelství IN, s.r.o. (e-mail zdislava@in.cz), tel. 775 598 604 prostřednictvím Postservisu. Nevyžádané příspěvky nevracíme. Redakce si vyhrazuje právo na zkrácení příspěvků.

Foto Karel Pech

Foto archiv litoměřického biskupství

*Obraz ze sbírek litoměřického biskupství
Portrét 5. biskupa litoměřického, Mořice Adolfa vévody ze Sachsen-Zeitz, olej na plátně, 18. stol.*